

Hyvä kasvaa Heinolassa

- välittäen
- uudistuen
- tuloksellisesti

Talousarvio 2025

Taloussuunnitelma
2025–2027

Kaupunginhallitus 4.11.2024

Sisällysluettelo

1.	Kaupunginjohtajan katsaus	2
2.	Yleisperustelut	4
	Talousarvion rakenne ja sitovuus	4
	Heinolan kaupungin strategia talousarvion laadinnan pohjana	5
	Yleiset taloudelliset lähtökohdat	10
	Heinolan kaupungin vuoden 2025 talousarvion laadinnan perusteet	15
	Väestö ja työllisyys	18
3.	Käyttötalousosa	22
	Yhteiset palvelut/kaupunginhallituksen alainen palvelualue	23
	Sitova taso Yhteiset palvelut, toimintakate	23
	Hyvinvointipalvelut	27
	Kaupunkiympäristön palvelualue	34
4.	Investointiosa	46
5.	Tuloslaskelmaosa	49
6.	Rahoitusosa	55
7.	Kaupunkikonserni, konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet	57
	Heinolan vuokra-asunnot Oy	57
	Heinolan Tilapalvelut Oy	58
8.	Vesilaitoksen ja tilakeskuksen erillislaskelmat	60
	Vesilaitos	60
	Tilakeskus	62

1. Kaupunginjohtajan katsaus

Arvoisa lukija,

Vaikka levy toistaa itseään, tuo myös vuosi 2025 tuo mukanaan uusia haasteita ja mahdollisuuksia Heinolan kaupungille. Viime vuosien aikana olemme kokeneet toimintaympäristössämme merkittäviä muutoksia. Nämä muutokset ovat vaikuttaneet merkittävästi kaupungin taloudelliseen toimintaympäristöön ja asettaneet meidät uudenlaisten haasteiden eteen.

Vuoden 2023 alussa tapahtunut hyvinvointialueiden perustaminen merkitsi suurta muutosta Heinolan kaupungille. Puolet henkilöstöstämme ja toiminnastamme siirtyivät hyvinvointialueelle, mikä vaikutti merkittävästi kaupungin taloudelliseen toimintaympäristöön, kuntien valtionosuus laski kolmasosaan entisestään ja nykyään miltei 90 % menoista katetaan muilla tuloilla. Vuoden 2025 alusta lähtien puolestaan kuntien vastuulle siirtyvät valtiolta työllisydenhoitoon liittyvät tehtävät. Nämä muutokset yhdessä jo haasteellisen kuntatalouden kanssa on Heinolassa johtanut muutosohjelman laadintaan vuonna 2023, jossa mm. määriteltiin sopeuttamistoimet tulojen ja menojen osalta vuosille 2024–2026.

Heinolan kaupungin toiminnan perustana tulisi olla vahva talous, joka mahdollistaa laadukkaiden palveluiden tuottamisen kuntalaisille. Heikko taloudellinen tilanne johtaa palveluiden karsimiseen, myös välttämättömistä palveluista. Viime vuosien korkean investointitason seurauksena kaupungin velka on kasvanut merkittävästi ja asukaskohtainen velka on noussut korkealle tasolle, mikä edellyttää suunnittelukaudella investointien sopeuttamista enintään vuosikatteen tasolle lainamäärän kasvun hillitsemiseksi. Tämän lisäksi suunnittelukaudella on tehtävä ratkaisuja niistä keinoista, joilla velka saadaan laskuun. Haasteesta tekee vaikean se, että kaupungin tulee kuitenkin säilyttää investointikyky myös tulevaisuudessa kaupungin elinvoimaisuuden ja vetovoimaisuuden säilyttämiseksi ja edistämiseksi.

Vuoden 2025 talousarvioesitys on n. 850 t euroa ylijäämäinen, mitä voidaan pitää hyvänä saavutuksena kuntatalouden yleinen

tilanne huomioiden. Nettomenot kasvavat voimakkaasti, 9,1 % mutta kasvu johtuu pitkälti työllisyysalueuudistuksen tuomista kustannuksista, jotka lisäävät menoja n. 2,5 milj. euroa. Uudistuksen johdosta myös valtionosuuksien määrä kasvaa, mutta kokonaisuutena vain 0,7 milj. euroa. Verotulojen arvioidaan kasvavan n. 2,6 milj. euroa. Verorahoituksen kasvu ei riitä kattamaan nettomenojen kasvua. Sijoitussalkun tuotto sen sijaan näyttää varsin positiiviselta ja tuottojen määrän on arvioitu kasvavan myös vuonna 2025, mikä tuo helpotusta nettomenojen voimakkaaseen kasvuun ja verorahoituksen maltilliseen kehitykseen. Investointitaso on edelleen varsin korkea; vuonna 2025 investointeihin panostetaan 10,6 milj. euroa, mikä kasvattaa edelleen korkeaa lainamäärää asukaskohtaisen lainamäärän noustessa arviolta n. 6 600 euroon/asukas. Vaikka vuosi 2025 on ylijäämäinen, arvioidaan suunnitelmavuosien tulosten painuvan alijäämäiseksi. Tähän on kiinnitettävä erityistä huomiota ja uusi valtuusto on tärkeässä roolissa kuntatalouden tasapainoa koskevien päätösten tekijänä.

Vuoden 2025 talousarviossa näkyvät myös muutosohjelmalinjausten toimeenpano kuten mm. Lahden Seudun Kehittämispalvelut LADEC:n rahoittajasopimukseen liittyminen, vesilaitoksen operoinnin ulkoistaminen sekä kiinteistöhallintapalveluiden yhtiöittäminen uudelle perustetulle yhtiölle. On syytä huomata, että edellä todetut muutokset heikentävät vuosien 2024 ja 2025 välistä vertailua ja todellinen vaikuttavuus talouteen ja toimintaan nähdään vasta aikaisintaan vuonna 2026.

Tulevaisuuden haasteet ovat merkittäviä, mutta uskon, että yhteistyöllä ja päätöksentekokyvyllä voimme saavuttaa taloudellisen tasapainon ja turvata kansallisesti tarkasteltuna laadukkaat palvelut kuntalaisille. Heinolan kaupungin taloudellisissa näkymissä on resilienssiä ja vuonna 2023 hyväksytyyn muutosohjelman avulla olemme saaneet toiminnan ja talouden kestävämmälle pohjalle. Työ tulee kuitenkin jatkumaan edelleen koko 2020-luvun. Tärkein tekijä tässä työssä on osaavan

henkilöstön turvaaminen haasteelliseksi muuttuvilla työmarkkinoilla.

Seuraavien vuosien aikana Heinolan kaupungin toiminnalla ja päätöksillä ratkaistaan, onko kaupunki osa ratkaisua vai ongelmaa suomalaisessa kuntakentässä. On selvää, että Heinolaan kohdistuu muutos-paineita, halusimmepa sitä itse tai emme. Meidän tulee suhteessa muuttuvaan toimintaympäristöön, olla valmiita reagoimaan tilanteiden tarjoi-miin

mahdollisuuksiin tai uhkiin, sen varmistamme parhaiten pitämällä oman kotipesän kunnossa.

Yhdessä voimme rakentaa kestävästä ja elinvoimaista Heinolaa. Tulevaisuutta ei rakenneta katsomalla peruutuspeiliin. Yhteistyö ja päätöksentekokyky ovat avainasemassa tulevaisuuden rakentamisessa.

Jari Parkkonen, kaupunginjohtaja

2. Yleisperustelut

Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelma-osa sekä investointi- ja rahoitusosa. Talousarvio on laadittu kuntalaissa esitetyllä rakenteella.

Yleisperusteluissa esitetään mm. katsaus yleiseen taloudelliseen tilanteeseen sekä kunnallistalouden kehitykseen, kaupungin strategia ja strategiset tavoitteet sekä toimialojen toiminnalliset tavoitteet.

Käyttötalousosa sisältää toimialoittaiset talousarviot. Toimialojen suunnitelmat sisältävät myös toiminnan kuvauksen, toimintaympäristön muutokset ja toimintaa kuvaavat tunnusluvut.

Tuloslaskelmaosassa esitetään kaupungin talouden keskeiset erät, jotka ovat varsinaisen toiminnan menot ja tulot, verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä suunnitelman mukaiset poistot.

Investointiosassa esitetään kunnan investointimenot ja -tulot, jotka talousarviovuoden osalta eritellään hankekohtaisesti.

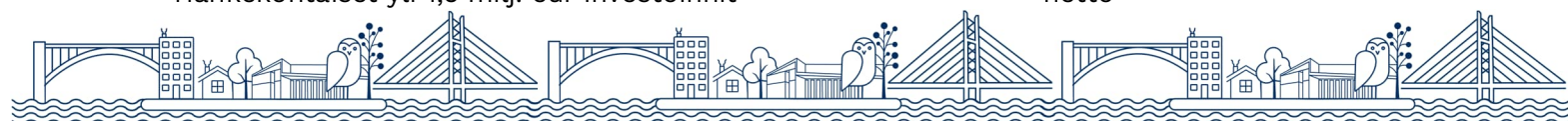
Rahoitusosassa esitetään tulo-rahoituksen riittävyyden lisäksi meno- ja tuloarviona pitkäaikaiseen rahoitukseen liittyvät menot ja tulot kuten antolainat, ottolainat ja niiden lyhennykset. Rahoitusosa sisältää rahoituslaskelman.

Käyttötalousosassa sitovuustasoksi on kaikkien toimialojen osalta määritelty nettositovuus eli toimintatulujen ja -menojen erotus (=nettomeno).

Investointien sitovuustaso on esitetty investointiosassa. Investointien osalta on käytössä myös nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus.

Sitovuustasot valtuustoon nähden on esitetty seuraavassa taulukossa.

Käyttötalousosa	Valtuustoon nähden sitova taso
Yhteiset palvelut palvelualue	toimintakate/netto
Hyvinvoinnin palvelualue	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	toimintakate/netto
Kasvatus- ja opetus	toimintakate/netto
Kaupunkiympäristön palvelualue	
Kaupunkiympäristön hallinto, kuntateknikka, ruoka- ja siivouspalvelut yhteensä	toimintakate/netto
Lupa- ja valvonta	toimintakate/netto
Vesilaitos	Tilikauden yli-/alijäämä
Tilakeskus	Tilikauden yli-/alijäämä
Tuloslaskelmaosa	Valtuustoon nähden sitova taso
Rahoitustuotot ja -kulut	netto
Verotulot	arvio
Valtionosuudet	arvio
Poistot ja arvonalentumiset	arvio
Rahoitusosa	Valtuustoon nähden sitova taso
Antolainat	netto
Lainanotto ja lyhennykset	arvio
Investointiosa	Valtuustoon nähden sitova taso
Irtain omaisuus palvelualueittain ja taseyksiköittäin	netto
Julkinen käyttöomaisuus / Kadunrakennus	netto
Julkinen käyttöomaisuus / Vesilaitos	netto
Talorakennusinvestoinnit / Tilakeskus	netto
Osakkeet ja osuudet	netto
Maa-alueiden osto ja myynti	netto
Investointiosa	Hallitukseen nähden sitova taso
Hankekohtaiset yli 1,5 milj. eur investoinnit	netto

Heinolan kaupungin strategia talousarvion laadinnan pohjana

Kuntalaki edellyttää kunnan toiminnalta tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Kuntalain 37§ mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Valtuuston ja kunnan muiden toimielinten on talousarviossa ja -suunnitelmassa sekä niihin perustuvissa käyttösuunnitelmissa ja erillisbudjeteissa hyväksyttävä toimintaa ja taloutta koskevat tavoitteet.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat

kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Kaupungin strategia on päivitetty keväällä 2022 ja linjaa myös vuoden 2025 tavoitteiden asettamista. Strategia valutetaan käytäntöön talousarvion kautta vuosittaisiin toiminnan ja talouden tavoitteisiin.

Strategian toteuttamisessa ja arkeen viemisessä erityistä huomiota on syytä kiinnittää myös arvoihin, joita ovat välittäminen, uudistuminen sekä tuloksellisuus.

Hyvä kasvaa Heinolassa

Strategia 2030

Toimintatapamme

- Arvostamme toisiamme
- Katsomme tulevaa
- Saamme asioita aikaan

Arvomme

- Välittäminen
- Uudistuminen
- Tuloksellisuus

Strategiamme painopisteet

Hyvinvoinnin kasvu

Uudistuva työ ja asuminen

Vahva kaupunkiyhteisö

Kestävä talous

Valtuusto hyväksyy talousarviokokonaisuuden sitovuustasolla. Käyttösuunnitelmat hyväksytään toimielimissä vastuualuetasolla. Vuoden 2025 toiminnalliset tavoitteet johdetaan strategiasta ja siinä hyväksytyistä arvoista.

Strategian päämäärät ja strategiset tavoitteet mittareineen ovat seuraavat:

TAVOITTEET JA MITTARIT

HYVINVOINNIN KASVU

- » Hyvinvointi lisääntyy (hyvinvointi-indeksi, HYTE-kerroin)
- » Toimiva arki (asukkaan hyvinvointikokemus -kysely)
- » Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola (CO₂-päästöt, kestävän kasvun indeksi)

UUDISTUVA TYÖ JA ASUMINEN

- » Muuttovoiton vahvistaminen (työikäisten nettomuutto)
- » Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä (työpaikkojen määrä, elinvoimaindeksi)
- » Monipaikkainen Heinola (yöpymiset, matkailun tulo- ja työllisyyspalvelut, asukaskokemuskysely)

VAHVA KAUPUNKIYHTEISÖ

- » Laadukas päätöksenteko (valtuuston ja johtoryhmien päätöksenteon itsearviointi)
- » Osallisuuden vahvistaminen (asukaskokemuskysely)
- » Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen (työtyytyväisyys, esihenkilöarviointi)

KESTÄVÄ TALOUS

- » Velkamäärän vähentäminen (konsernin velat ja vastuut per asukas)
- » Käyttötalouden tasapaino (vuosikate/investoinnit, toimintakate)
- » Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit (vipuvaikutus, investointilaskelmat)

Toiminnalliset tavoitteet vuoden 2024 talousarviossa

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Toiminnallisten tavoitteiden tarkoituksena on ohjata toimintaprosessia ja taloudellisten tavoitteiden puolestaan ohjata kunnan tulo- ja pääomarahoitusta sekä resurssien jakoa. Toiminnalliset tavoitteet esitetään ja niihin osoitetaan tarvittavat resurssit talousarvion ja -

suunnitelman käyttötalous- ja investointiosissa.

Kuntakonsernin tytäryhteisöjen tulee toimia kunnan valtuuston strategian mukaisesti ja konserniohjetta noudattaen. Kuntakonsernin tytäryhteisöille asetetaan talousarviossa tavoitteet kuten kunnan omille toimintoille. Tytäryhteisön tulee omassa tavoiteasetannassaan kuvata, miten yhtiö tukee toiminnallaan kunnan strategian toteutumista. Heinolan Vuokra-asunnot Oy:n ja Heinolan Tilapalvelut Oy:n tavoitteet on esitetty luvussa 7.

Tavoitteet palvelualueittain

Palvelualueiden strategiasta johdetut valtuuston sitovuustason tavoitteet on laadittu strategiaan päämääriin perustuen. Valtuuston nähden sitovat tavoitteet on esitetty vuodelle 2025 palvelualueittain alla olevissa taulukoissa. Ne on esitetty myös kunkin palvelualueen kohdalla osana käyttötalousosaa.

Käyttösuunnitelmissa tavoitteet asetetaan vastualueittain ja tavoitteet ovat konkreettisemmalla tasolla kuin valtuuston sitovuustasolla.

Yhteiset palvelut

Strateginen päämäärä	Palvelualueen tavoite 2025
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	Asiakaspalvelun asiakaslähtöinen kehittäminen -askelmerkkien määrittäminen Viestinnän, markkinoinnin ja tapahtumien suunnitelmallisuuden, saavutettavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	Yritysyhteistyön ja elinkeinopalveluiden kehittäminen ja laadun parantaminen Konserni- ja omistajaohjauksen toimintamallin käyttöönotto Digi- ja tekoälykehityksen edistäminen
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	Toiminnan ja hallinnon sisäisen valvonnan prosessien kehittäminen Osallisuusohjelman tavoitteellisuuden parantaminen Osaamisen kehittämisen toimintamallin käyttöönotto
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	Tietoturvan ja digitalisaation edistäminen Tiedolla johtamisen tapojen edistäminen

Hyvinvoinnin palvelualue

Strateginen päämäärä	Palvelualueen tavoite 2025
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	Lasten ja nuorten hyvinvointi lisääntyy. Mittari: Lasten ja nuorten kokema tyytyväisyys elämään. (Kyselyt, koulu-terveyskysely, kiusaamiskysely)
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	Kotouttamisessa yhteistyö on tuloksellista. Mittari: Heinolassa asuvien ulkomaan kansalaisten määrä 30.9.2025 (% / asukkaiden lukumäärä).
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	Kansainväliset asiakasryhmät huomioidaan palveluissa. Mittari: Asiakaskokemukset asiakaskyselyissä ja palautteissa.
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	Talouden suunnittelu on ennakoivaa ja käyttötalous on tasapainossa. Mittari: Henkilöstömäärän kehitys. (Toimintakate; osavuositarkastukset, tilinpäätös)

Kaupunkiympäristö palvelualue

Strateginen päämäärä	Palvelualueen tavoite 2025
<p>Hyvinvoinnin kasvu</p> <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiäsmä Heinola 	<ul style="list-style-type: none"> - Asiakastyytyväisyys: Ylläpidämme ja parannamme puistojen ja liikkumisväylien asiakastyytyväisyyttä, ja varmistamme, että kuntavertailuissa ne ovat korkeatasoisia vastaaviin kuntiin nähden. - Esteettömyyden priorisointi: Kehitämme ja suunnittelemme kaupunkirakenteita (tilat, hissit, väylät ym.) siten, että ne täyttävät esteettömyysvaatimukset ja parantavat kaikkien käyttäjryhmien liikkumista. - Uusiutuvan energian edistäminen: Toteutamme ja edistämme uusiutuvan energian järjestelmiä, kuten aurinkosähkö- ja maalämpöjärjestelmiä, osana kaupungin kestäväan kehityksen tavoitteita. - Tavoitteiden seuranta: Seuraamme edistymistä ja raportointia Hinku- ja KETS-raporttien avulla, varmistuen, että asetetut energiatehokkuus- ja ilmastotavoitteet saavutetaan.
<p>Uudistuva työ ja asuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	<ul style="list-style-type: none"> - Kaupungin houkuttelevuus ja elinvoima: Toteutamme kaupunkiympäristö- ja liikenneverkkoinvestointeja sekä maankäyttöä, jotka lisäävät kaupungin houkuttelevuutta ja elinvoimaa. Otamme huomioon huoltovarmuuden turvaamisen ja korjausvelan kasvun estämisen, varmistuen, että investointimäärärahat käytetään tehokkaasti ja strategisten valintojen mukaisesti. - Korkeakouluyhteistyö ja oppiva organisaatio: Hyödynnämme kehittyvää ja osallistavaa yhteistyötä korkeakoulujen kanssa (ml. Salpaus). Tämä tukee kaupunkia oppivana organisaationa ja edistää innovaatioita sekä osaamisen kehittymistä kaupunkiorganisaatiossa. Avataan Salpauksen kanssa yhteisiä projekteja. - Kaavoitus ja kaupunkikehittäminen: Toteutamme strategisen tavoitekartan ja asunto-ohjelman linjauksia, jotta varmistetaan suunnitelmien yhteneväisyys kaupungin pitkän aikavälin tavoitteiden ja asuntotarpeiden kanssa. Tämä lähestymistapa ohjaa kaupunkisuunnittelua tehokkaasti ja tukee kestäväa kasvua.
<p>Vahva kaupunki yhteisö</p> <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Rakennus- ja yhdyskuntainfrastruktuurin tietojärjestelmät: Kehitämme ja hyödynnämme rakennus- ja yhdyskuntainfrastruktuurin tietojärjestelmiä parantaaksemme tiedonhallintaa, suunnittelua ja toimintojen tehokkuutta. Tämä tukee asiakaspalvelua, palautteen käsittelyä, päätöksentekoa ja resurssien kohdentamista. - Työhyvinvointi: Panostamme työhyvinvointiin, tavoitteena saavuttaa hyviä tuloksia työhyvinvointikyselyissä. Kohdistamme hyvinvointitoimenpiteet henkilöstön työtyytyväisyyttä ja hyvinvointia tukeviin tekijöihin saadun palautteen mukaisesti. - Asukas- ja asiakaspalautte: Keräämme järjestelmällisesti asukas- ja asiakaspalautetta sekä viestimme kaupungin digikanavissa. Tämä varmistaa, että palautteet otetaan huomioon kaupungin kehittämisessä ja palveluiden parantamisessa.
<p>Kestävä talous</p> <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	<ul style="list-style-type: none"> - Toimipisteoptimointi ja tilatehokkuus: Optimoimme kaupungin palveluverkkoa/-pisteitä ja parannamme siten tilatehokkuutta. Tämä varmistaa, että tilat ovat tehokkaassa käytössä ja palvelut ovat mahdollisimman hyvin saavutettavissa. - Vesilaitoksen talouden tasapaino ja korjausvelka-analyysi: Vesilaitoksen tulojen ja menojen tasapainoitus jatkuu. Otamme suunnitelmallisesti käsittelyyn vesilaitoksen korjausvelka-analyysin johtopäätöksiä. Tavoitteena on tunnistaa ja ratkaista korjausvelkaongelmia, jotta vesilaitoksen infrastruktuuri pysyy toimintakuntoisena ja luotettavana. - Omaisuuksien luokitus ja sen kestävä hyödyntäminen: Laadimme kaupungin omaisuuksista käyttötarkoitukseluokituksen ja hyödynnämme omaisuuseriä kestävästi ja tasapainoisesti. Esimerkiksi kaupunkipuistojen käyttäminen hiilinieluinä tukee ympäristönsuojelua ja kestäväa kehitystä, jolloin muita alueita voidaan suunnitella yhdyskuntarakentamisen tarpeisiin. - Yhteistyön tiivistäminen: Tiivistämme kaupungin sisäisiä toimintaprosesseja ja ulkoista palvelutuotantoa muutosohjelman periaatteiden mukaisesti. Tarkastelemme kaupunkiympäristöpalvelualueen seudullisia yhteistyötapoja, -mahdollisuuksia ja muuta synergiaa, jotta palvelut ja toiminnot ovat entistäkin tehokkaampia ja koordinoitumpia.

Yleiset taloudelliset lähtökohdat

Yleinen taloudellinen kehitys

Suomen talouden taantuman pohja näyttäisi olevan ohitettu. Vuositasolla BKT kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulu-tusta. Investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025. BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026, vaikka julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus vähentävätkin kotimaista kysyntää ja nostavat hintoja. Työllisyys laskee vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien kysynnän kasvun ja työllisyystoimien ansiosta. Vuoteen 2026 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin.

Keskipitkällä aikavälillä kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan kohtalaisesti. Vuonna 2027 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan noin 1,3 prosenttia ja vuonna 2028 kasvun arvioidaan olevan noin 1,2 prosenttia. Bruttokansantuotteen kehitystä tukee muun muassa yksityisten investointien kasvu, jonka arvioidaan elpävän markkinakorkojen laskun ja vihreään siirtymään liittyvien panostusten seurauksena.

Julkisen talouden alijäämä on muodostunut syväksi heikon suhdanteen, nopean inflaation, korkomenojen kasvun sekä varautumismenojen kasvun takia. Alijäämä kuitenkin alkaa parantua hitaasti myöhemmin, kun talous toipuu ja sopeutustoimet alkavat vaikuttaa täysipainoisesti.

Tänä vuonna julkisen talouden alijäämä syvenee edelleen yltäen 3,7 prosenttiin BKT:sta. Alijäämät syvenevät, kun heikko suhdannetilanne jatkuu, verotulojen kasvu on vaimeaa ja sosiaaliturvamaksujen tuotot supistuvat. Syyskuun alussa voimaan tullut arvonlisäveron

korotus kasvattaa verotuloja, mutta menoja lisäävät kulutusmenojen sekä korko- ja eläkemenojen kasvu. Hallituksen päättämät sopeutustoimet alkavat parantaa julkisen talouden tilannetta, mutta eivät vielä käännä kehityksen suuntaa. Työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen heikentää entisestään julkisen talouden rahoitusasemaa.

Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä pienee 3,2 prosenttiin BKT:sta. Vaikka menoja kasvattaa muun muassa suuret puolustushankinnat, hallitusohjelmassa ja kevään 2024 kehysriihessä päätetyt sopeutustoimet vähentävät menoja ja lisäävät tuloja merkittävästi. Tulevina vuosina rahoitusasema paranee edelleen ja alijäämä asettuu 2,1 prosenttiin BKT:sta vuonna 2028.

Julkisyhteisöjen velka kasvoi 76,6 prosenttiin suhteessa bruttokansan tuotteeseen vuonna 2023, ja vuonna 2024 sen odotetaan nousevan yli 80 prosenttiin. Velan nopea kasvu vuonna 2024 johtuu pääasiassa valtion- ja paikallis-hallinnon alijäämistä sekä heikosta suhdannetilanteesta. Myös ARA-korkotukilainojen lisääntyminen kasvattaa julkista velkaa laskennallisesti. Vuonna 2025 velkasuhteen kasvu hidastuu, kun säästötoimet tulevat voimaan ja taloustilanne paranee. Tämän jälkeen velkasuhteen kasvu hidastuu edelleen ja velkasuhde on ennustejakson lopussa noin 86 prosenttia.

Taulukko: Keskeiset ennusteluvut

	2022	2023	2024*	2025*	2026*
Volymin muutos, %					
Bruttokansantuote markkinahintaan	1,3	-1,2	-0,2	1,7	1,5
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	8,4	-6,6	0,2	4,4	2,9
Kokonaistarjonta	3,3	-2,9	-0,1	2,5	1,9
Tavaroiden ja palvelujen vienti	3,6	-0,1	-1,1	4,0	3,1
Kulutus	0,9	1,2	0,8	0,8	1,0
yksityinen	1,8	0,2	0,9	1,4	1,5
julkinen	-1,0	3,4	0,5	-0,5	-0,1
Investoinnit	2,5	-8,8	-1,3	5,7	2,8
yksityiset	2,7	-9,4	-2,9	4,1	3,8
julkiset	1,3	-5,7	6,0	12,7	-1,2
Kokonaiskysyntä	3,3	-2,8	-0,1	2,5	1,9
kotimainen kysyntä	3,1	-4,0	0,3	1,9	1,4

	2022	2023	2024*	2025*	2026*
Bruttokansantuote, arvo, mrd. euroa	268	275	279	290	301
Palvelut, volyymien muutos, %	3,1	0,5	0,4	0,9	1,2
Koko teollisuus, volyymien muutos, %	-1,7	1,6	-2,1	2,6	2,0
Työn tuottavuus, muutos, %	-0,6	-0,8	0,5	1,1	0,4
Työlliset, muutos, %	2,5	0,3	-0,5	0,7	1,2
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	78,1	77,9	77,3	77,7	78,7
Työttömyysaste, %	6,8	7,2	8,0	7,6	7,2
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	7,1	6,2	1,8	1,4	1,3
Ansiotasoindeksi, muutos, %	2,4	4,2	2,9	3,4	3,1
Vaihtotase, mrd. euroa	-6,5	-3,0	-2,6	-2,9	-2,9
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-2,4	-1,1	-0,9	-1,0	-1,0
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	0,3	3,4	3,7	2,5	2,0
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	1,7	3,0	2,9	2,7	2,7

Kuntatalous

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän vuonna 2024 noin miljardi euroa negatiiviseksi.

Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino syvenee edelleen lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan kuntataloutta hieman vahvistava, vaikka kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkamisesta arvioituja säästöjä onkin maltillistettu aiemmin arvioidusta.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa heikentyä vuosina 2025–2028 noin 1,9–2,1 mrd. euroa negatiiviseksi. Vuonna 2023 kuntatalouden lainakanta oli noin 19,9 mrd. euroa, ja painelaskelmassa se uhkaa

nousta tarkastelujakson lopulla 28,0 mrd. euroon. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino edellyttää palveluiden sopeuttamista käytettävissä oleviin tuloihin.

Vuonna 2025 kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan 4,2 prosenttia vuodesta 2024. Vuonna 2025 kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan noin 10,3 mrd. euroa ja kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,8 mrd. euroa. Kiinteistöveron tuotto olisi arvion mukaan noin 2,4 mrd. euroa vuonna 2025. Uuden kaivosmineraaliveron tuoton arvioidaan olevan noin 32 milj. euroa vuonna 2025. Tästä kaivosten sijaintikuntien osuus olisi noin 19 milj. euroa.

Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella hallitusohjelmaan ja julkisen talouden sopeutukseen liittyvät veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Yhteisöveron tuoton ennustamisen lähtökohtana on viimeisimmän valmistuneen verotuksen mukainen yhteisövero, jota muutetaan arvioidun tuloskehityksen mukaisesti. Tämän lisäksi ennusteessa otetaan huomioon veroperustemuutokset.

Taulukko: Kuntien verotulot vuosina 2023–2028

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kunnallisvero	10 326	9 769	10 280	10 754	11 160	11 618
Yhteisövero	2 067	1 750	1 766	1 849	1 959	2 028
Kiinteistövero	2 189	2 375	2 414	2 473	2 539	2 604
Kaivosvero			19	19	25	31
Yhteensä	14 582	13 894	14 479	15 095	15 683	16 281
Manner-Suomen keskimääräinen kunnallisveroprosentti	7,37	7,46	7,46	7,46	7,46	7,46
Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta	23,91	23,69	23,65	22,90	23,05	23,23

Kunnallisveron kehitys

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2025 noin 10,3 mrd. euroa, mikä on noin 0,5 mrd. euroa enemmän kuin vuonna 2024. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella hallitusohjelmaan ja julkisen talouden sopeutukseen liittyvät veromuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Palkkatulojen osuus kunnallisveron veropohjasta on keskimäärin noin 68 prosenttia, eläkkeiden noin 24 prosenttia ja muiden tulojen, kuten esimerkiksi päivärahatulojen ja yritystulojen, osuus on noin 8 prosenttia. Tulorakenteessa on kuitenkin suuret erot kuntien välillä. Väestö rakenteen ja työllisyyden kehitys vaikuttavat yksittäisten kuntien veropohjaan ja siten tulojen muodostumiseen.

Kunnallisverotuksen efektiivisyyttä parannetaan poistamalla ansiotulovähennys ja korottamalla vastaavasti työtulovähennystä. Kehyskaudella jatketaan hallitusohjelman mukaisten indeksitarkistusten tekemistä ansiotuloveroperusteisiin kaikilla tulotasoilla lukuun ottamatta vuotta 2025, jolloin indeksitarkistus

jätetään tekemättä valtion tuloveroasteikon kahdessa ylimmässä tuloluokassa. Ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus sisältyy teknisenä oletuksena myös vuoden 2028 ennusteeseen. Lisäksi työn verotusta kevennetään asteittain painottaen pieni- ja keskituloisia ja työtulovähennykseen tehdään lapsikorotus. Yksityishenkilöiden lahjoitus vähennystä laajennetaan, ja nollapäästöisten työsuhteautojen verotuen voimassaoloa jatketaan vuodesta 2026 neljällä vuodella. Työsuhteautoihin liittyvä verotuki vaikuttaa myös yhteisöveron tuottoon. Osana julkisen talouden sopeuttamista eläketulovähennystä kiristetään siten, että pienempien eläkkeiden verotus ei kiristy, vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuki poistetaan ja kotitalousvähennystä supistetaan. Kunnallisveron tuottoa vuonna 2025 kasvattavat noin 82 miljoonalla eurolla vakuutusmaksujen muutokset, jotka liittyvät työllisyysrahaston säästöjen kanavointiin kuntien ja valtion velkaantumisen vähentämiseksi. Eräiden tilapäisten verotukien poistuminen kehyskaudella lisää hieman kunnallisveron tuottoa.

Yhteisöveron kehitys

Kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,8 mrd. euroa vuonna 2025. Yhteisöveron maksuunpanon mukaisen kokonaistuoton arvioidaan kasvavan vuosina 2025–2028 keskimäärin noin 4 prosenttia vuodessa. Yhteisöveron tuoton ennustamisen lähtökohtana on viimeisimmän valmistuneen verotuksen mukainen yhteisö vero, jota muutetaan arvioidun tuloskehityksen mukaisesti. Tuloskehityksen muutosta arvioidaan lähinnä kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämän muutoksen avulla.

Toimintaylijäämän arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 3,7 prosenttia vuosina 2025–2028. Osana julkisen talouden sopeuttamista poistetaan työnantajan koulutusvähennys. Muutos kompensoidaan kunnille yhteisöveron jakosuusia muuttamalla, joten vaikutus on kuntien rahoitusaseman näkökulmasta neutraali. Yhteisöveron tuottoa pienentävät vakuutusmaksujen muutokset, jotka liittyvät työllisyysrahaston säästöjen kanavointiin. Muutosta ei kompensoida kunnille.

Kiinteistöveron kehitys

Kiinteistöveron tuotto on noin 2,4 mrd. euroa vuonna 2025, mikä on noin 39 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2024. Kehyskaudella veron tuoton arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 2,3 prosentin vuosivauhtia.

Valtionosuudet

Vuonna 2025 valtio osoittaa kuntien valtion-apuihin noin 5,6 mrd. euroa. Tästä summasta on noin 4,7 mrd. euroa laskennallisia valtion-osuuksia, noin 0,5 mrd. euroa kuntien verotulomenetysten korvauksia ja loput 0,4 mrd. euroa muita valtionapuja. Laskennalliset valtionosuudet kasvavat edeltävään vuoteen nähden noin 970 milj. euroa ja valtionavustukset kunnille alenevat muun muassa valtiontalouden säästöjen seurauksena noin 230 milj. eurolla.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2025 noin 3,4 mrd. euroa. Valtionosuus kasvaa vuoden 2024 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 875 milj. eurolla ennen kaikkea vuoden 2025 alussa voimaan tulevan TE-palvelu-uudistuksen ja kotoutumislain kokonaisuudistuksen seurauksena. Ensi vuonna valtionosuutta lisää myös sote-uudistuksen valtionosuus vaikutuksia lieventävä valtionosuuden lisäys, 277 milj. euroa. Valtionosuutta nostavat myös indeksikorotus ja kustannustenjaon tarkistus.

Valtionosuutta puolestaan vähentävät muun muassa sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkentuminen, vuodelle 2024 tehdyn määräaikaisen valtionosuuslisäyksen poistuminen ja hallitusohjelman mukainen indeksikorotuksen 1 %-yksikköä vastaava vähennys.

Hallitus uudistaa esi- ja perusopetuksen tuen, johon kohdennetaan peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksenä 38,2 milj. euroa vuonna 2025. Perusopetusta vahvistetaan myös lisäämällä tuntijakoon kolme vuosiviikkotuntia. Tähän osoitetaan 8,6 milj. euroa peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksenä.

Peruspalvelujen valtionosuuden tasoon vaikuttaa vuonna 2025 myös palkkatuen myöntämiseen kunnille ja kuntayhtymille valmisteltu

muutos, jonka mukaan palkkatuen myöntäminen vähentyisi 37 milj. eurolla vuodessa. Muutos otetaan huomioon vähennyksenä kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa. Kunnan työllistämisvelvoitetta koskeva sääntely kumotaan, mikä vähentää kuntien valtionosuutta 18,7 milj. euroa ja tuo kuntien omaa rahoitusta vastaavan noin 31 milj. euron säästön.

Kuntien roolia kotoutumisen edistämässä vahvistetaan 1.1.2025 voimaan tulevalla kotoutumislilla. Kunnille myönnettävä valtionosuus on noin 12,6 milj. euroa.

Kuntien normien keventämisen ja kokeilujen ohjelma pyrkii vahvistamaan kuntien toimintaedellytyksiä purkamalla normeja ja edistämällä kokeiluja. Ohjelmassa kerättiin kunnilta satoja norminpurkuehdotuksia, joista 160 on käsiteltävänä eri säädös- ja kehittämishankkeissa. Lisäksi hallitus päätti kevään 2024 kehysriihen yhteydessä kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisestä julkisen talouden vahvistamiseksi. Osana kokonaisuutta kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan 22,7 milj. euron valtionosuuden vähennys vuonna 2025.

Kunnallisverotuksen efektiivisyyttä lisätään poistamalla tulosta tehtävä ansiotulovähennys ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä vauhdittaa kunnallisverotulojen kasvua vuonna 2025, mutta kuntien verotulomenetysten korvauksia alennetaan kunnallisverotulon kasvua vastaavasti. Kuntien verotulomenetysten korvaukset ovat 540,5 milj. euroa vuonna 2025.

Lähde: VM Kuntatalousohjelma vuodelle 2025, syksy 2024

Heinolan kaupungin vuoden 2025 talousarvion laadinnan perusteet

Päätökset ja asiakirjat talousarvion laadinnan pohjana

Talousarvion laadinnan pohjana on Heinolan valtuuston hyväksymä strategia ja talousarvion laadintaohjeet. Talousarvion tavoitteena on mahdollistaa strategisten linjausten toteutuminen pitkällä aikavälillä talouden tasapaino säilyttäen.

Vuoden talousarvion ja -suunnitelman 2025–2027 laadinta pohjautuu valtuuston kesäkuussa 2023 hyväksymään muutosohjelmasuunnitelman linjauksiin talouden sopeuttamista koskien.

Talousarvion laadintaohjeet on hyväksytty kaupunginhallituksessa kesäkuussa. Näiden ohjeiden pohjalta on valmisteltu talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosille 2025–2027. Talousarvion laadinnassa on tullut huomioida Digitielkartta, ilmastotielkartta ja hyvinvointisuunnitelma.

Meno- ja tulokehitys

Kaupungin toimintamenot yhteensä vuonna 2025 ovat n. 71,5 milj. euroa ja toimintatulot puolestaan 24,3 milj. euroa. Toimintakate on 46,3 milj. euroa (+9,1 %). Toimintakatteen merkittävä heikkeneminen aiheutuu TE24 uudistuksen tuomista menolisäyksistä.

Talousarvio- ja taloussuunnitelma on laadittu uuden 1.1.2025 voimaan tulevan organisaation mukaisena. Uuden organisaation mukaiset toimitielimet aloittavat toimintansa 1.1.2025 ja talousarvio- ja taloussuunnitelma käsitellään voimassa olevissa toimitielimissä soveltuvien osin. Valtuuston hyväksyttyä talousarvion ja taloussuunnitelman valmistellaan käyttösuunnitelmat uusille toimitielimille päätettäväksi.

Talousarvion laadinnan pohjana on huomioitu Suomen Kuntaliiton ja Valtionvarainministeriön kansantalouden ja kuntatalouden kehitysennusteet, verotuloennusteet ja valtionosuuslaskelmat sekä osin myös valtion talousarviopäätökset ja niiden vaikutukset kuntatalouteen.

Valtuuston talousarvioseminaari pidettiin 26.–27.9.2024, jossa käsiteltiin talousarvion lähtökohtia sekä talouden nykytila-analyysiä ja palvelualueiden talousarvioesityksiä.

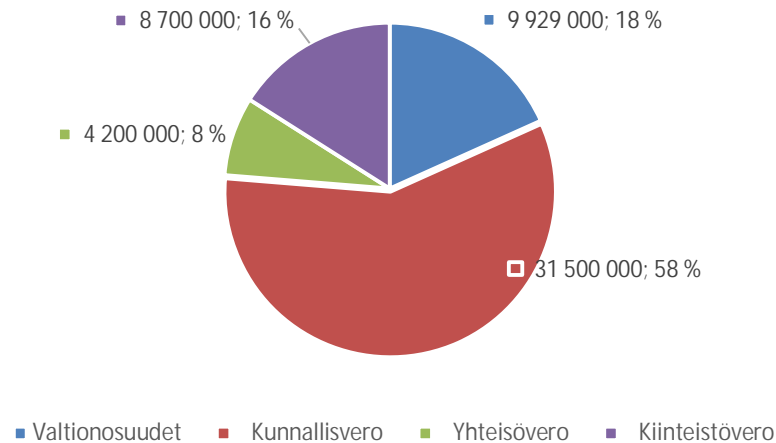
Verotulot

Verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Verotulojen arvioinnissa on käytetty Kuntaliiton kuntakohtaista veroennustekehikkoa sekä arvioitu kaupungin työttömyysasteen, väestökehityksen ja toimintaympäristön vaikutuksia.

VERORAHOITUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos		TS 2026	TS 2027
				v. 2024	%		
Valtionosuudet	11 921 143	9 211 000	9 929 000	718 000	7,8 %	8 000 000	7 700 000
Verotulot yhteensä	40 860 840	41 800 000	44 400 000	2 600 000	6,2 %	44 900 000	45 600 000
Kunnallisvero	30 783 267	29 400 000	31 500 000	2 100 000	7,1 %	32 000 000	32 700 000
Yhteisövero	3 379 179	4 000 000	4 200 000	200 000	5,0 %	4 200 000	4 200 000
Kiinteistövero	6 698 394	8 400 000	8 700 000	300 000	3,6 %	8 700 000	8 700 000
Yhteensä	52 781 983	51 011 000	54 329 000	3 318 000	6,5 %	52 900 000	53 300 000

Verorahoitus 2025

Kunnallisvero

Kunnallisveroa arvioidaan vuonna 2025 kertyvän yhteensä n. 31,5 milj. euroa. Kunnallisveroprosentti vuodelle 2025 on 8,2.

Hallituksen esittämät veroperustemuutokset parantavat kunnallisveron tuottoa nettomääräisesti reilulla 300 miljoonalla eurolla vuonna 2025. Ansiotulovähennyksen korvaaminen työtulovähennyksellä kasvattaa kunnallisveron tuottoa noin 340 miljoonalla eurolla. Myös eläketulovähennyksen pienentäminen kasvattaa kunnallisveron tuottoa, arviolta noin 30 miljoonalla eurolla. Ansiotuloverotuksen indeksitarkistus vastaavasti pienentää kunnallisveron tuottoa noin 40 miljoonalla eurolla. Veroperustemuutokset huomioidaan nettomääräisesti valtionosuusmaksatusten yhteydessä.

Ensi vuodesta alkaen on esitetty selvästi alennettuja työttömyysvakuutus- ja päiväraha-maksuja. Kyseiset maksut ovat vähennyskelpoisia ja parantavat näin ollen kunnallisveron tuottoa arviolta noin 80 miljoonalla eurolla. Tämä nk. ”kanavointiratkaistu” ei ole veroperustemuutos ja parantaa siten kunnallisveron tuottoa pysyvästi.

Yhteisövero

Yhteisöveron tuottoarvio vuodelle 2025 on n. 4,2 milj. euroa.

Yhteisöveron kehitykseen liittyy tällä hetkellä epävarmuutta. Loppukesästä alkanut yhteisöveron verovuoden 2024 ennakkoverojen heikko kehitys on jatkunut syyskuun loppuun asti. Loppuvuoden kehitys ei näillä näkymin näytä piristymisen merkkejä ja näin ollen laskimme yhteisöveron kuluvan ja ensi vuoden maksuunpano- ja tilitysennustetta elokuusta hieman lisää - noin 20 miljoonaa euroa per vuosi.

Kiinteistövero

Valtuusto päätti kokouksessaan 7.10.2024 kiinteistöveroprosenttien säilyttämisestä vuoden 2024 tasolla. Kiinteistöveron tuottoarvio vuodelle 2025 on n. 8,7 milj. euroa.

Kiinteistöveroprosentit vuodelle 2025 ovat seuraavat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,3 %,
- vakituksena asuntona käytettävien rakennusten kiinteistöveroprosentti 0,6 %,
- muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,3 %,
- voimalaitosten kiinteistöveroprosentti 3 %,
- yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentti 0,6 % ja
- rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 3 %.

Valtionosuudet

Valtionosuuksien arvioidaan olevan 9,9 miljoonaa euroa ja ne kasvavat n. 0,7 milj. euroa. Kasvua selittää vuoden alusta voimaan astuvat TE24-uudistus, jossa valtionosuuden lisäyksenä on 2,5 milj. euroa. Valtionosuudet eivät kuitenkaan nettomääräisesti kasva TE24 rahoituksen verran, sillä hyvinvointialueuudistukseen liittyvä jälkirahoituksen siirto vähentää valtionosuuksia pysyvästi 1,6 milj. euroa.

Investoinnit

Taloussuunnitelmakauden 2025–2027 bruttoinvestoinnit ovat yhteensä 28,8 milj. euroa. Vuoden 2025 investoinnit ovat yhteensä n. 10,0 milj. euroa. Talonrakennusinvestoinnit ovat aiempia vuosia alhaisemmalla tasolla, kun suuret kouluinvestoinnit on saatu päätökseen

ja Kirkonkylän koulun korjauksen kohdalla päädyttiin leasing-ratkaisuun. Talonrakennusinvestointien arvioidaan olevan vuonna 2025 yhteensä n. 2,2 miljoonaa euroa. Kunnallistekniikan, vesilaitoksen ja maa-alueiden osalta investointien arvioidaan olevan n. 7,3 milj. euroa. Irtaimen investoinnit ovat n. 0,3 milj. euroa. Irtaimen investointien osalta kalustohankinnat hankitaan jatkossa leasingrahoitusta hyödyntäen.

Suurimmat investoinnit vuonna 2025 ovat Prismen kiertoliittymä 2,3 milj. euroa. Kaivokadun ja Marjatien saneeraukset jatkuvat ensi vuonna ja vuosina 2026–2027 käynnistyvät Tamppilahdenkadun ja Keskuskadun saneeraukset. Kiinteistöinvestoinneista merkittävimmät ovat kirjasto ja kaupungintalo.

BRUTTOINVESTOINIT RYHMITTÄIN (ml. Vesilaitos ja Tilakeskus)

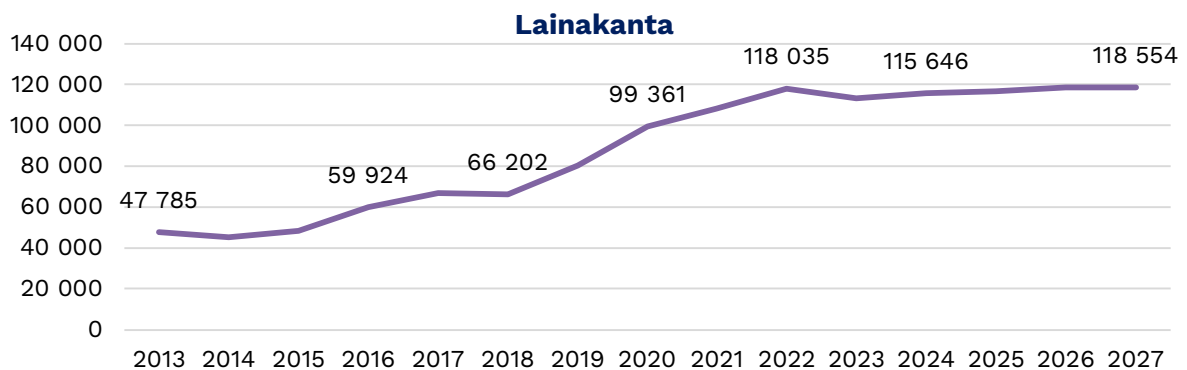
	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Irtain omaisuus	290 000	450 000	455 000	115 000	50 000
Julkinen käyttöomaisuus	7 290 000	6 670 000	6 505 000	5 560 000	5 730 000
Maaomaisuus	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Talonrakennus	2 240 000	3 600 000	800 000	1 370 000	500 000
Kaikki yhteensä	9 970 000	10 870 000	7 910 000	7 195 000	6 430 000

Rahoitus

Vuonna 2025 investointitaso on 10,0 milj. euroa. Tulorahoituksella pystytään kattamaan investoinneista n. 93,7 %:a, ja loppuosa investoinneista joudutaan kattamaan vieraalla pääomalla. Vierasta pääomaa tarvitaan lisäksi lainojen lyhennyksiin.

Vuonna 2025 lainoja lyhennetään 17,2 milj. euroa ja pitkäaikaista lainaa otetaan 18,1 milj. euroa. Lainakannan arvioidaan olevan n. 118,6 milj. euroa vuoden 2027 lopussa, joka on n. 6 893 euroa asukasta kohden.

Taloussuunnitelmavuodesta 2027 lainakannan odotetaan lähtevän laskuun.

Väestö ja työllisyys

Väestöennuste

Tilastokeskus julkaisi 24.10. uuden alueellisen väestöennusteen vuoteen 2045 asti. Väestöennusteen mukaan työkäisten määrän arvioidaan kasvavan ja syntyvyyden säilyvän edelleen heikkona. Kuluva vuosi on seitsemäs perättäinen, kun maassamme syntyy alle 50 000 lasta. Jos syntyvyys pysyy matalalla tasolla pitkään, heijastuvat sen vaikutukset kauas tulevaisuuteen. Aluksi vaikutus näkyy syntyvien lasten määrässä, mutta pidemmällä ajalla myös synnyttysikäisten naisten määrässä.

Väestöllinen huoltosuhde on maassamme tällä hetkellä 62. Väestöennusteen mukaan väestöllinen huoltosuhde pysyisi nykyisellä tasolla seuraavat 15 vuotta maahanmuuton ansiosta. Ennusteessa oletetaan, että Suomi saa muuttovoittoa ulkomailta 52 000 henkilöä kuluvana vuonna, 45 000 henkilöä vuoden 2025 aikana ja sen jälkeen 40 000 henkilöä vuosittain. Nettomaahanmuutto-oletukseen liittyy epävarmuutta esimerkiksi Ukrainan sodan vuoksi.

Kuolleisuuden ennustetaan jatkavan alentumistaan koko ennustekauden ajan. Miesten elinajanodotteen ennustetaan pitenevän vajaalla neljällä ja naisten vajaalla kolmella vuodelta vuoteen 2040 mennessä.

Tilastokeskuksen vuoden 2021 ennusteen mukaan Heinolassa arvioitiin olevan asukkaita vuonna 2030 yhteensä 16 672 ja vuonna 2040 yhteensä 15 456. Lokakuun 2024 ennuste on positiivisen maahanmuuton johdosta hieman parempi. Uusimman ennusteen mukaan Heinolassa olisi asukkaita vuonna 2030 yhteensä 16 934 ja vuonna 2040 yhteensä 16 093. Uusimmassa ennusteessa kaupungin syntyvyys on arvioitu heikommaksi kuin vuoden 2021 ennusteessa.

Väestöennusteen kokonaiskuva ei kuitenkaan ole radikaalisti muuttunut ennusteiden välillä. Syntyvyys vähenee, väestö vanhenee ja työkäisten määrä vähenee, mikä heikentää huoltosuhdetta ja tulee vaikuttamaan kunnan verotuloihin negatiivisesti.

Lokakuun 2024 ennusteen mukaan Heinolan kaupungin syntyvyys ja alle 0–6-vuotiaiden määrä kuitenkin vähenee nopeammin kuin 2021 ennusteessa.

Väestön määrän kehitys

Syyskuun ennakkollisten väestötietojen mukaan kaupungin väkiluku syyskuun lopussa oli 17 872, mikä on -0,8 % vähemmän kuin vuosi sitten. Väestömäärä on viime vuosina vähentynyt keskimäärin 1 %:ia vuodessa.

Heinolan väkiluku väheni yhteensä 936 henkilöllä eli 5,0 prosentilla vuosien 2018–2023 aikana. Väestönkehitys on ollut laskevaa koko kyseisen tarkastelujakson ajan. Heinolan luonnollinen väestönlisäys oli erittäin negatiivista pitkään.

Heinola kärsi merkittäviä muuttotappiota maan sisäisestä muuttoliikkeestä vuosien 2018–2019 aikana, mutta nettomuutto on kääntynyt positiiviseksi tai ainoastaan muutamalla henkilöllä negatiiviseksi 2020-luvun aikana. Vuoden 2024 kahden ensimmäisen kvartaalin ennakkotietojen perusteella Heinola tulee saamaan merkittävää muuttovoittoa koko vuoden osalta kehityksen jatkuessa samanlaisena.

Nettomaahanmuutto oli postiviinen jokaisena vuotena Heinolassa vuosien 2018–2023 aikana. Maahanmuutosta saadut muuttovoitot vaihtelivat kuitenkin voimakkaasti vuositasolla. Vuoden 2023 aikana saadut muuttovoitot kasvoivat kuitenkin erittäin voimakkaasti verrattuna edellisiin vuosiin.

Kasvun taustalla on ollut erityisesti ukrainalaisten kotikuntavalinnat, mutta myös jossain määrin työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton lisääntyminen Etelä- ja Kaakkois-Aasiasta.

Heinolaan muutti ulkomailta yhteensä 1 131 henkilöä eli keskimäärin 81 henkilöä vuodessa vuosina 2010–2023. Heinolasta muutti ulkomaille yhteensä 376 henkilöä eli keskimäärin 27 henkilöä vuodessa vuosina 2010–2023. Heinola sai ulkomailta muuttovoittoa yhteensä 755 henkilöä eli keskimäärin 54 henkilöä vuodessa vuosien 2010–2023 aikana. Vuoden 2024 kahden ensimmäisen kvartaalin ennakkotietojen perusteella Heinola tulee saamaan jälleen merkittävää muuttovoittoa maahanmuutosta koko vuoden osalta kehityksen jatkuessa samanlaisena.

Heinola sai muuttovoittoa ulkomailta kaikista ikäryhmistä vuosina 2018–2023. Heinolan ulkomailta tulleista muuttovoitosta noin 66 prosenttia tuli alle 35-vuotiaiden ikäryhmistä vuosina 2018–2023. Maahanmuuttajien ikärakenne on optimaalinen Heinolan nykyisten työmarkkinoiden näkökulmasta, sillä muuttovoitot painottuvat nuoriin ja nuoriin aikuisiin.

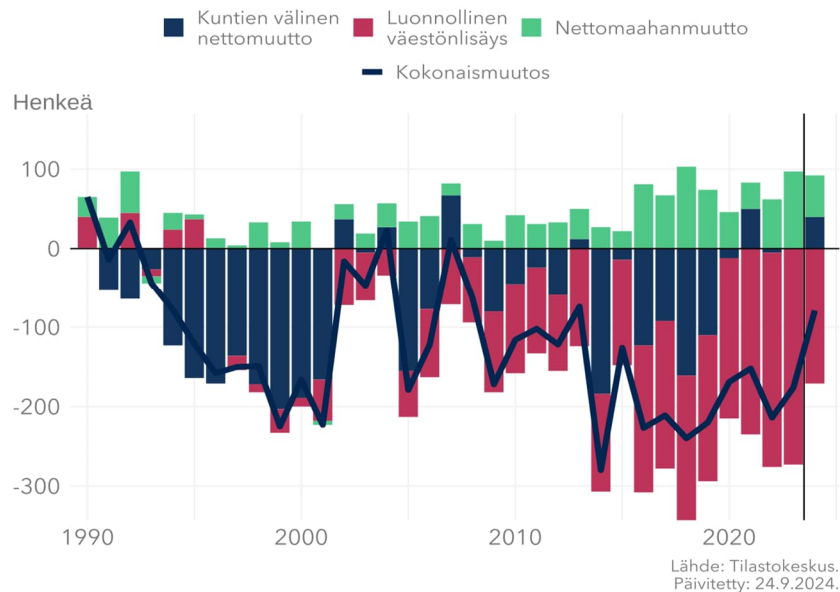
Heinola sai muuttovoittoa yhteensä 414 henkilöä Pohjoismaista, EU-maista ja muista maista vuosina 2018–2023. Heinolan muuttovoitosta lähes seitsemän kymmenestä (69,6 %) tuli Pohjoismaiden ja EU-maiden ulkopuolelta. Muuttovoitot muusta maailmasta, etenkin Ukrainasta kasvoivat voimakkaasti viime vuoden aikana.

Heinolan muuttovoitosta yli neljännes (27,3 %) tuli muista EU-maista pois lukien Ruotsi ja Tanska. Muuttovoitot muista EU-maista ovat vaihdelleet paljon vuositasolla ajanjakson aikana. Heinola sai lisäksi erittäin vähäistä

muuttovoittoa muista Pohjoismaista (3,1 %) vuosina 2018–2023. Vuoden 2024 kahden ensimmäisen kvartaalin ennakkotietojen perusteella Heinola tulee saamaan jälleen merkittävää muuttovoittoa EU:n ja Pohjoismaiden ulkopuolelta koko vuoden osalta kehityksen jatkuessa samanlaisena. EU-maista saadut muuttovoitot tulevat sen sijaan laskemaan.

Heinolassa asui yhteensä 656 ulkomaan kansalaista vuonna 2023. 20 henkilön tai suurempia väestöryhmittymiä oli kahdeksasta eri kansallisuudesta ja yli 50 henkilön ryhmittymiä kolmesta eri kansallisuudesta. Suurimmat ulkomaan kansalaisten ryhmittymät olivat virolaiset (29,1 %), venäläiset (13,6 %), ukrainalaiset (8,4 %), thaimaalaiset (4,9 %) ja turkkilaiset (3,5 %). Heinolan ulkomaan kansalaisista noin 75 prosenttia oli kotoisin Euroopasta, 21 prosenttia Aasiasta ja 4 prosenttia muista maanosista.

Väestönmuutos

Työllisyyden kehitys

Hämeen ELY-keskusalueella oli elokuun lopussa 18 675 työtöntä työnhakijaa, mikä on 1 688 enemmän (+10 %) kuin vuotta aikaisemmin. Kokoaikaisesti lomautettuja näistä oli 1 206 eli 216 edellisvuotta enemmän (+22 %). Nuoria alle 25-vuotiaita oli elokuun lopussa työttömänä 1 953, mikä on 309 enemmän (+19 %) kuin vuotta aikaisemmin. Pitkäaikaistyöttömiä eli yhtäjaksoisesti vähintään vuoden työttömänä työnhakijana olleita oli 6 562, mikä on 145 edellisvuotta vähemmän (-2 %). Heinolassa oli elokuun lopussa 1 031 työtöntä työnhakijaa +12,4 % (muutos vuoden takaiseen).

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Hämeen ELY-keskusalueella elokuun lopussa 10,9 prosenttia, mikä on 1,0 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Alle 25-vuotiaiden nuorten työttömien osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta oli 13,5 prosenttia ja ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus ulkomaalaisesta työvoimasta 31,9 prosenttia.

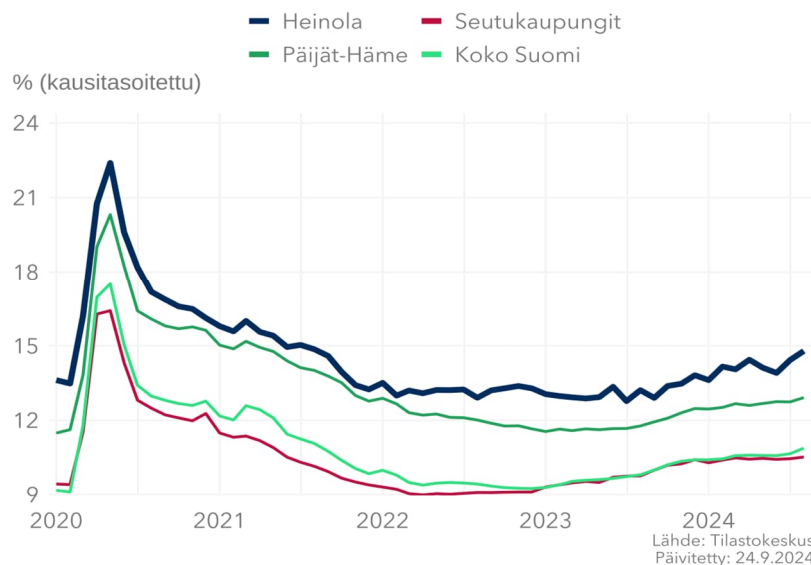
Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin työnvälitykseen elokuussa 1 252 kappaletta, mikä oli 1 994 työpaikkaa vähemmän (-61 %) kuin vuotta aikaisemmin. Valtaosa (82 %) uusista työpaikoista oli yrityksissä ja 13 prosenttia hyvinvointialueilla, kunnissa tai kuntayhtymissä. Avoimia työpaikkoja oli Heinolassa elokuussa 46, kun niitä viime vuonna oli syyskuussa 224.

Hämeen ELY-keskusalueella oli elokuun lopussa 7 424 asiakasta, jotka olivat aktivointiasteeseen laskettavien palveluiden piirissä. Asiakkaita oli 218 enemmän (+3 %) kuin vuotta aikaisemmin ja 686 (+10 %) enemmän kuin heinäkuussa.

Päijät-Hämeessä työttömyys kasvoi vuodentakaisesta kaikissa kunnissa. Suhteellisesti eniten työttömyys kasvoi Padasjoella (+24 %). Heinäkuuhun verrattuna työttömien määrä väheni kaikissa päijäthämäläisissä kunnissa (pl. Padasjoki +7 % ja Sysmä +3 %); suhteellisesti eniten Asikkalassa, Hollolassa ja Iitissä (-11 %). Kokoaikaisesti lomautettujen määrä kasvoi kaikissa maakunnan kunnissa edellisvuodesta (pl. Iitti -13 % ja Orimattila -6 %); suhteellisesti suurinta kasvu oli Hartolassa (+54 %) sekä Lahdessa (+44 %).

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli maakunnan korkein Heinolassa (13,8 %) sekä Lahdessa (13,7 %) ja matalin Hollolassa (7,1 %). Työttömyysaste nousi edellisvuodesta kaikissa maakunnan kunnissa; eniten Padasjoella (+2,7 %-yks.). Koko maakunnassa työttömien osuus työvoimasta oli 12,2 prosenttia, mikä on 1,1 prosenttiyksikköä edellisvuotta korkeampi.

Työttömien osuus työvoimasta

Lähde: Ely-keskus työllisyyskatsaus 8/2024

Henkilöstö

Vuonna 2025 henkilöstömenojen osuus on noin 31,5 milj. euroa ja ne laskevat vuoden 2024 talousarvioon verrattuna noin 1,8 milj. euroa.

Koko kaupungin henkilötyövuodet ovat noin 618 ja henkilöstömäärän on ennustettu laskevan vuoden 2023 toteutumasta vuoteen 2025 yhteensä 41,5 henkilötyövuotta.

Heinolan kaupungin henkilötyövuodet palvelualueittain

Palvelualue	2025	2026	2027
Yhteiset palvelut	59	58	58
Hyvinvointipalvelut	422	421	418
- josta työllistetyt	40	40	40
Kaupunkiympäristö	138	138	138
Yhteensä	618	616	614

Vuoden 2025 alusta Heinolan kaupungin organisaatorakenne muuttuu. Lisäksi vesilaitoksen henkilöstö (9) siirtyy Lahti Aqvan palvelukseen ja tilakeskuksen henkilöstö (20) siirtyy Heinolan Tilapalvelut Oy:n palvelukseen 1.1.2025 alkaen.

Tulevia vakituisia rekrytointeja arvioidaan aina kriittisesti. Vuoden 2024 alusta vakituiset rekrytoinnit ja yli 6 kk määräaikaiset ovat

ohjeistuksen mukaisesti kiertäneet kaupunginjohtajan johtoryhmän kautta.

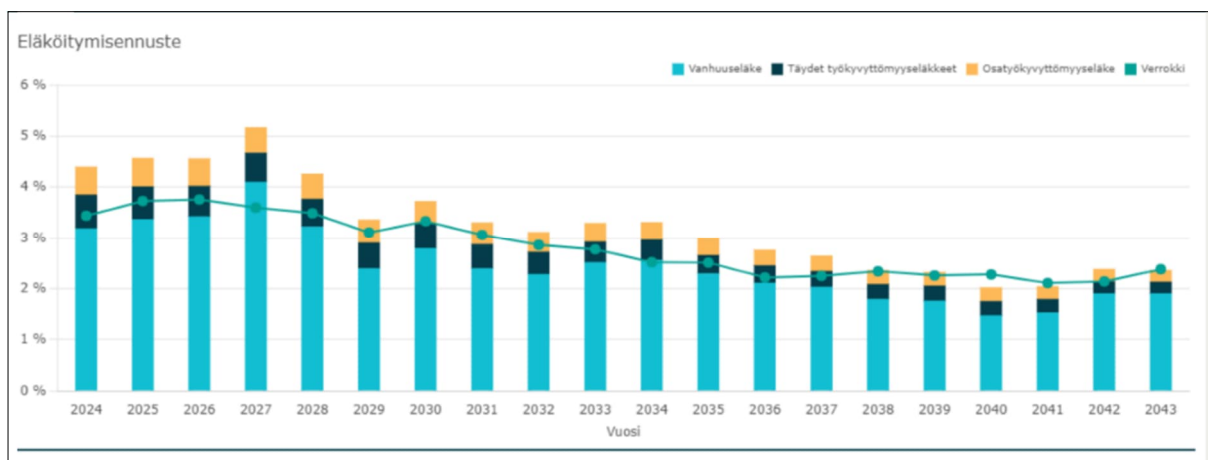
Heinolan kaupungin keski-ikä on korkea. Eläkepoistuma on lähivuosina verrokkikuntiin verrattuna suurempaa. Vuoden 2028 jälkeen eläkepoistuma tasaantuu ja vuoden 2035 jälkeen eläkepoistuma laskee alle 3 %:n tasolle.

Heinolan kaupungin eläkepoistuma palvelualueittain

	2025	2026	2027
Yhteiset palvelut			2
Hyvinvointipalvelut	6	7	11
Kaupunkiympäristö	3	6	10
Yhteensä	9	13	23

Tarkempia tietoja henkilöstöstä on esitetty erillisessä henkilöstösuunnitelmassa.

Heinolan kaupungin eläkepoistuma Kevan tilaston mukaisesti

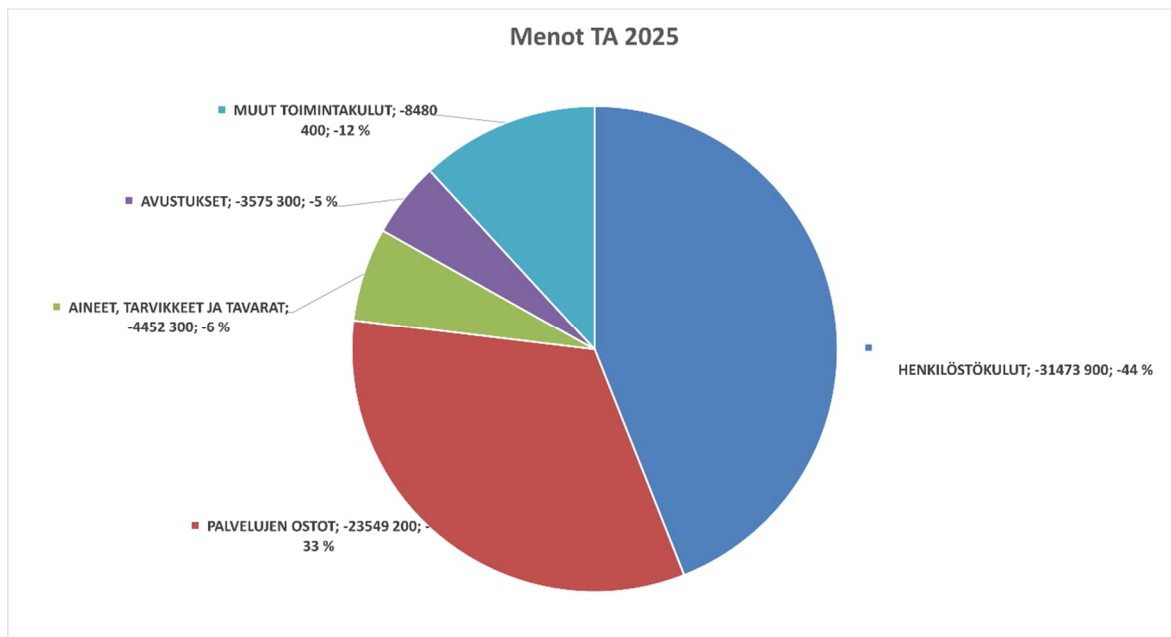
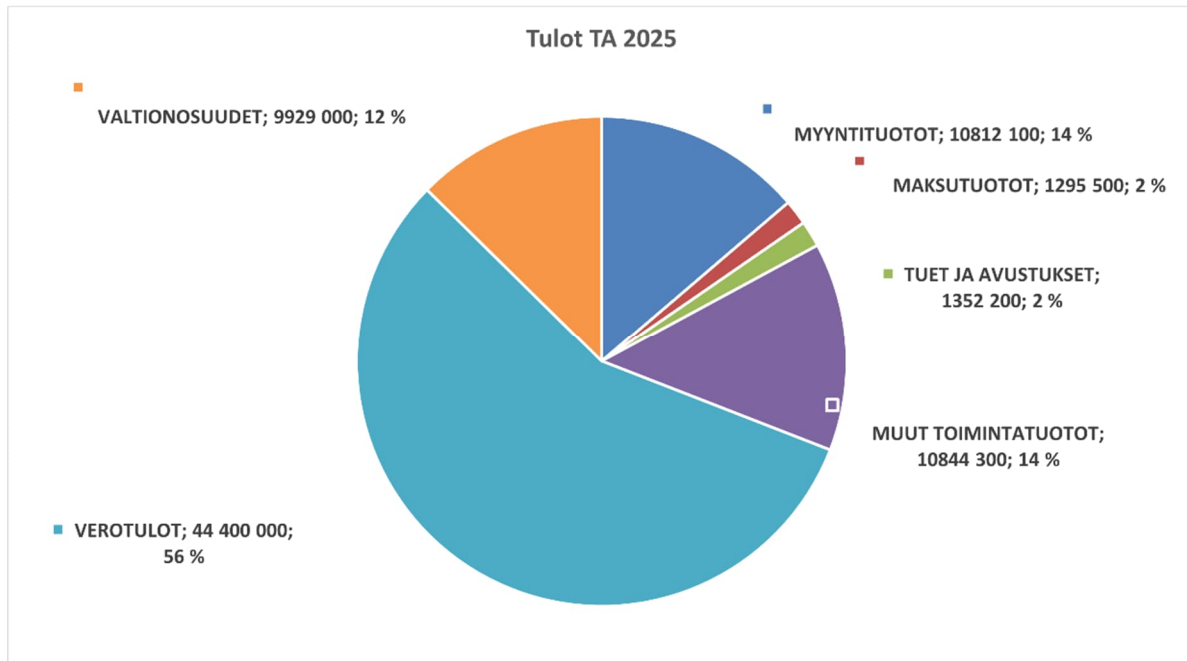

3. Käyttötalousosa

Käyttötalousosa koostuu palvelualueittaisista talousarvioesityksistä, jotka kootaan yhteen tuloslaskelmaosaan.

Alla oleviin tulot ja menot kuvioihin on koottu yhteen tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta kaikki Heinolan kaupungin tulot ja

menot. Kuviot kuvaavat rahan lähteitä ja rahan käyttöä. Kokonaistuloissa on esitetty rahan lähteinä toimintatuotot, rahoitustulot ja verotulot. Menoissa rahan käyttönä on esitetty toimintakulut kululajeittain sekä rahoituskulut.

Yhteiset palvelut/kaupunginhallituksen alainen palvelualue

Sitova taso Yhteiset palvelut, toimintakate

Yhteiset palvelut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	105 459	75 000	600 000	600 000	600 000
Maksutuotot	666 301	598 500	75 000	75 000	75 000
Tuet ja avustukset	205 007	208 000	302 100	289 000	324 000
Muut toimintatuotot	26 881	17 000	12 000	12 000	12 000
Toimintatuotot	1 003 648	898 500	989 100	976 000	1 011 000
Valmistus omaan käyttöön	44 547	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-3 647 444	-3 614 500	-3 680 600	-3 641 100	-3 766 700
Palvelujen ostot	-3 499 278	-4 728 300	-4 760 400	-4 608 500	-4 622 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 182 776	- 143 400	- 104 700	-98 300	-99 000
Avustukset	-78 654	-61 000	-98 000	-98 000	-78 000
Muut toimintakulut	- 717 039	- 739 500	- 839 400	- 854 300	- 870 900
Toimintakulut	-8 125 191	-9 286 700	-9 483 100	-9 300 200	-9 436 800
Toimintakate	-7 076 996	-8 388 200	-8 494 000	-8 324 200	-8 425 800

Investoinnit

Yhteisten palveluiden investoinnit kohdentuvat tietohallintoon ja digitalisaation sekä tietoturvan kehittämiseen ja näihin liittyviin välineisiin

Yhteiset palvelut Investoinnit	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	- 195 000	- 155 000	- 105 000	-45 000	0
NETTO	- 195 000	- 155 000	- 105 000	-45 000	0

Toiminnan kuvaus

Yhteisten palveluiden palvelualue on suoraan kaupunginhallituksen alaisena. Palvelualueetta johtaa hallinto- ja kehitysjohtaja.

Yhteisten palveluiden palvelualue muodostuu vuonna 2025 viidestä vastuualueesta:

- kehittämispalvelut
- talouspalvelut
- henkilöstöpalvelut
- hallintopalvelut sekä
- tietohallinto- ja digipalvelut

Vastuualueiden toiminnasta vastaa ko. vastualuejohtaja; talouspalveluista talouspalvelupäällikkö, henkilöstöpalveluista henkilöstöpäällikkö, hallintopalveluista kaupunginlakimies, tietohallinto- ja digipalveluista digi- ja tietohallintopäällikkö. Hallinto- ja kehitysjohtaja vastaa kehittämispalveluiden vastuualueesta, johon kuuluvat mm. tapahtumatuo- tanno, elinkeino- ja asiakaspalvelut, viestintä ja markkinointi ja koko kaupunkia koskevat kehittämis- tai ohjaustehtävät kuten esim. osallistuva budjetointi, valmius- ja hankeasiat ja konserniohjaus.

Yhteisten palveluiden määrärahavaraus sisältää virkaorganisaation lisäksi valtuuston ja kaupunginhallituksen ja myös tarkastustoiminnot (tilintarkastus ja tarkastuslautakunta) ovat osa yhteisten palveluiden talousarviota.

Yhteisten palveluiden palvelualueen tehtävänä on tarjota keskitetysti talouspalveluiden, henkilöstöpalveluiden, digi- ja tietohallintopalveluiden, viestintä- ja markkinointipalveluiden sekä hallintopalveluiden tukipalveluja palvelualueiden johtamisen tueksi. Lisäksi tehtäviin kuuluvat uutena vuoden 2025 alusta myös tapahtumatuo- tanno ja elinkeino- ja asiakaspalvelut. Palvelualueen tehtävänä on huolehtia myös tietyistä koko kaupunkia koskevista asiantuntijatehtävistä kuten luottamushenkilöhallinto, talous, konserniohjaus, työnantaja- tehtävät, tietohallinnon kokonaisuus, hankintojen koordinointi, digitalisaation ja tietoturvan kehittäminen, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen sekä näihin liittyvistä prosesseista ja ohjeista.

Tavoitteena on tuotettavien palveluiden avulla tukea, ohjata, koordinoida ja helpottaa arjen työtä, mutta huolehtia myös säädösten ja ohjeiden noudattamisesta keskitetysti.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vuodet 2023–2024 ovat olleet merkittävien uudistusten ja muutosten vuosia. Tämä jatkuu myös vuonna 2025.

Talous- ja henkilöstöpalveluiden palveluntuottaja- ja järjestelmämuutos on toteutunut vuoden 2024 alusta, jolloin kaikki talouden ja henkilöstöhallinnon järjestelmät vaihtuivat palveluntuottajan lisäksi, kun Heinola siirtyi maakunnallisen yhtiön Provincia Oy:n palveluiden piiriin. Tämä on ollut koko organisaation kannalta merkittävä uudistus. Vuosi 2025 on vuoden 2024 muutosten jälkeen palveluntuottaja- ja järjestelmämuutoksen jälkeisen tilanteen vakiinnuttamista.

Keskeinen vuoteen 2024 ja erityisesti vuoteen 2025 vaikuttava muutos on muutosohjelman linjausten toteuttaminen. Valtuusto hyväksyi kesäkuussa 2023 muutosohjelmasuunnitelman, jonka mukaisesti kaupungin johtamisjärjestelmä ja organisaatio muuttuvat vuoden 2025 alusta. Muutosta on valmisteltu vuoden 2024 ajan. Toimialat ovat jatkossa palvelualueita ja nykyiset palvelualueet vastuualueita. Muutosohjelman mukaisesti toimialojen määrä vähenee kahdella ja jatkossa kaupungissa on yhteisten palveluiden lisäksi hyvinvoinnin palvelualue ja kaupunkiympäristön palvelualue. Vesilaitoksen operointipalvelut ulkoistetaan ja kiinteistönhallintapalvelut yhtiötetään. Lisäksi kaupunki siirtyy Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n rahoittajasopimuksen piiriin. Tämä tarkoittaa muutoksia myös omistaja- ja konserniohjaukseen.

Muutos vaikuttaa merkittävästi myös yhteisten palveluiden toimintaan, kun tehtäviä ja vastuita järjestellään muutoksen vaatimalla tavalla. Muutostilanteessa tarvitaan erilaisia ohjeiden päivittämistä ja viestintää. Myös yhteisten palveluiden rooli tulee joiltain osin muuttumaan vuoden 2025 alusta kun lakkaavalta elinvoiman toimialalta siirretään yhteisten palveluiden palvelualueelle kehittämispalveluiden vastuualueelle elinkeino- ja asiakaspalvelut sekä tapahtumatuo- tannon palvelut. Muutoksella on vaikutusta myös tukipalveluiden järjestämiseen kautta linjan. Mm. talouden raportoinnin ja palkanlaskennan vaatimat laskentatunnisteet muokataan uuden organisaation mukaiseksi. Vaikutusta on myös IT-palveluiden ja hallinnon tuen toimintaan. Lisäksi hallintosääntö ja muut ohjeet uudistetaan vastaamaan uutta johtamisjärjestelmää ja toimivaltuuksia.

Muutoksen toteutus on varsin kokonaisvaltainen ja iso ja se on vaatinut merkittävästi resursseja koko vuoden 2024 ajan. Varsinainen muutos konkretisoituu vuoden 2025 alusta ja erityisesti vuoden 2025 alkupuoli on muutoksen vakiinnuttamisen ja toimeenpanon sekä uusien toimintamallien luomisen aikaa.

Vuoden 2025 alusta toteutuva TE-uudistus on myös vaikuttanut vuoden 2025 suunnitteluun vuoden 2024 aikana. TE-palvelut siirtyvät kuntien järjestettäväksi ja Päijät-Hämeen työllisyysalue ottaa hoidettavakseen 1.1.2025 myös Heinolan kaupungin työllisyyteen liittyvät viranomaistehtävät. Tämäkin muutos huomioidaan osana muutosohjelman toimeenpanon muutoksia.

Vuonna 2025 vaihtuu myös valtuustokausi ja järjestetään kuntavaalit huhtikuussa 2024. Samanaikaisesti järjestetään myös aluevaalit, joten kevään vaalijärjestelyt ovat astetta haastavampia, kun kuntalaiset äänestävät samalla kertaa kaksissa vaaleissa. Valtuustokauden vaihtuminen myös lisää työmäärää erityisesti alku- ja loppukesästä, kun uusien valtuutettujen perehdytyskoulutuksia toteutetaan uuden valtuustokauden käyntiin saattamiseksi.

Toiminnan painopistealueet

Vuoden 2025 tavoitteet pohjautuvat valtuuston vuonna 2022 hyväksymän strategian päämääriin ja tavoitteisiin.

Yhteisten palveluiden toiminnassa pyritään palveluiden kokonaisvaltaiseen kehittämiseen ja aktiiviseen vuoropuheluun palvelualueiden kanssa.

Toiminnan ja sen kehittämisen painopisteet vuonna 2025 ovat normaalin tukipalvelujen tuottamisen lisäksi strategian mukaisia ja jatkuvat osin vuodelta 2024. Muutosohjelman toimeenpanon toteutus vaikuttaa myös palvelualueen toiminnan painopisteisiin sekä resurssien kohdentamiseen.

Yhteisten palveluiden -palvelualueen toiminnan tavoitteena on ensisijaisesti muutosten hallittu toteutus ja uusien toimintatapojen ja -mallien vakiinnuttaminen. Samalla tavoitteena on myös kehittää talous- ja hr-palveluita, tiedolla johtamista ja raportointia, työkykyjohtamista ja työhyvinvointia, panostaa osaamisen kehittämiseen ja jatkuvaan oppimiseen ja sen johtamiseen, kehittää digitalisaatiota, digiturvaa, tekoälyn hyödyntämistä ja sähköistä arkistointia ja asiointia sekä panostaa hankintojen tukeen. Lisäksi uusien tehtävien myötä painopisteenä vuonna 2025 ovat myös asiakaspalvelun ja elinkeinopalveluiden ja yritysyhteistyön kehittäminen sekä tapahtumatuotannon, markkinoinnin ja viestinnän suunnittelmallisuuden, saavutettavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen.

Toiminnalliset tavoitteet

Vastuuhenkilö: hallinto- ja kehitysjohtaja Hanna Hurmola-Remmi

Strateginen päämäärä	Palvelualueen tavoite 2025
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	Asiakaspalvelun asiakaslähtöinen kehittäminen -askelmerkkien määrittäminen Viestinnän, markkinoinnin ja tapahtumien suunnitelmallisuuden, saavutettavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	Yritysyhteistyön ja elinkeinopalveluiden kehittäminen ja laadun parantaminen Konserni- ja omistajaohjauksen toimintamallin käyttöönotto Digi- ja tekoälykehityksen edistäminen
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	Toiminnan ja hallinnon sisäisen valvonnan prosessien kehittäminen Osallisuusohjelman tavoitteellisuuden parantaminen Osaamisen kehittämisen toimintamallin käyttöönotto
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	Tietoturvan ja digitalisaation edistäminen Tiedolla johtamisen tapojen edistäminen

Riskienhallinta

Tunnistettu riski	Riskiarvo	Hallintakeino	Vastuu
Henkilöriskit (osaamispuutteet, avainhenkilöriskit, henkilöstön saataavuus)	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 2 	Perehdyttäminen, osaamisen kehittäminen, varautumissuunnitelmat, rekrytointiviestintä	Henkilöstöpäällikkö
Omaisuus- ja rahoitusriskit	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Lainasalkun suojaus mm. eri rahoitusmuotoja käyttämällä sekä kiinteillä koroilla, vakuuttaminen.	Hallinto- ja kehitysjohtaja, Talouspalvelupäällikkö
Tietoturva- ja tietosuojariskit	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Digiturvan kehittäminen mm. hankkeen ja osaamisen kehittämisen avulla. Myös teknologisten välineiden kehittäminen.	Digi- ja tietohallintopäällikkö
Palveluntuottajien toimintaan ja resursseihin liittyvät riskit.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 	Sopimusten seuranta, ehdot, aktiivinen ja säännönmukainen vuoropuhelu.	Hallinto- ja kehitysjohtaja, Talouspalvelupäällikkö, Henkilöstöpäällikkö
Tietojärjestelmä- ja tietoverkkojen toimintaan ja käyttöön liittyvät riskit.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 	Investointipanostukset järjestelmien kehittämiseen, osaamisen kehittäminen.	Digi- ja tietohallintopäällikkö
Disinformaatio sosiaalisessa mediassa	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 	Meltwater -digitaalisen median seurantapalvelun käyttäminen. Kaupungin virallisten tiedotteiden käyttäminen virheellisten tietojen oikaisemiseksi.	Hallinto- ja kehitysjohtaja

Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	814 214	715 000	710 600	706 100	706 600
Maksutuotot	809 446	728 800	843 000	838 500	839 000
Tuet ja avustukset	1 991 917	1 826 400	701 900	701 900	653 200
Muut toimintatuotot	137 864	83 400	84 800	133 200	133 200
Toimintatuotot	3 753 441	3 353 600	2 340 300	2 379 700	2 332 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-21 466 974	-21 300 900	-21 030 400	-21 371 100	-22 069 900
Palvelujen ostot	-5 684 797	-5 716 100	-8 299 100	-8 336 600	-8 297 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 929 899	- 791 950	- 776 800	- 862 700	- 863 200
Avustukset	-2 571 602	-2 609 000	-3 265 300	-3 259 300	-3 259 300
Muut toimintakulut	-6 745 464	-6 507 100	-6 606 100	-6 855 400	-7 061 300
Toimintakulut	-37 398 735	-36 925 050	-39 977 700	-40 685 100	-41 550 700
Toimintakate	-33 645 294	-33 571 450	-37 637 400	-38 305 400	-39 218 700

Sitova taso Opetus- ja kasvatustalouden toimintakate

Kasvatus - ja opetuslautakunta	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	621 644	564 000	401 000	401 000	401 000
Maksutuotot	454 588	426 000	435 000	435 000	435 000
Tuet ja avustukset	993 879	960 700	306 900	306 900	258 200
Muut toimintatuotot	43 909	33 700	37 800	54 200	54 200
Toimintatuotot	2 114 020	1 984 400	1 180 700	1 197 100	1 148 400
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-17 741 733	-17 470 500	-17 922 800	-18 143 900	-18 753 800
Palvelujen ostot	-4 341 265	-4 411 100	-4 622 200	-4 626 400	-4 622 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 572 449	- 481 650	- 452 100	- 531 000	- 531 000
Avustukset	- 604 736	- 661 800	- 570 500	- 570 500	- 570 500
Muut toimintakulut	-4 440 928	-4 204 500	-4 228 200	-4 411 800	-4 486 600
Toimintakulut	-27 701 111	-27 229 550	-27 795 800	-28 283 600	-28 964 200
Toimintakate	-25 587 091	-25 245 150	-26 615 100	-27 086 500	-27 815 800

Sitova taso Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta toimintakate

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	192 570	151 000	309 600	305 100	305 600
Maksutuotot	354 858	302 800	408 000	403 500	404 000
Tuet ja avustukset	998 038	865 700	395 000	395 000	395 000
Muut toimintatuotot	93 955	49 700	47 000	79 000	79 000
Toimintatuotot	1 639 422	1 369 200	1 159 600	1 182 600	1 183 600
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-3 725 241	-3 830 400	-3 107 600	-3 227 200	-3 316 100
Palvelujen ostot	-1 343 532	-1 305 000	3 676 900	-3 710 200	-3 674 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 357 451	- 310 300	- 324 700	- 331 700	- 332 200
Avustukset	-1 966 866	-1 947 200	-2 694 800	-2 688 800	-2 688 800
Muut toimintakulut	-2 304 536	-2 302 600	-2 377 900	-2 443 600	-2 574 700
Toimintakulut	-9 697 625	-9 695 500	-12 181 900	-12 401 500	-12 586 500
Toimintakate	-8 058 203	-8 326 300	-11 022 300	-11 218 900	-11 402 900

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointipalveluiden kokonaistavoitteena on kaikkien asukkaiden hyvinvoinnin ja merkityksellisen elämän sekä työllistymisen tukeminen; kokonaisuudessaan koko kaupungin elinvoiman tukeminen.

Palvelualue rakentuu varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen, virikkeellisen elämän sekä hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämisen vastuualueista. Luottamushenkilöhallintoon kuuluvat hyvinvoinnin edistämisen lautakunta sekä kasvatus- ja opetuslautakunta.

Kasvatus- ja opetuslautakunta vastaa kaupungin varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisestä. Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta vastaa nuorisoi-, kirjasto- ja liikuntatoimintojen sekä museotoiminnan ja lintuhoitolan toiminnan järjestämisestä. Lautakunnan vastuulle kuuluvat myös kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, maahanmuuttajien kotouttaminen ja heille järjestettävien palveluiden yhteensovittaminen sekä kaupungin työllisyyspalvelut ja työpajatoiminta. Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta on lainedellyttämä ennaltaehkäisevän päihdetyön vastuulautakunta.

Hyvinvoinnin ja työllisyyden vastuualue

Hyvinvoinnin ja työllisyyden vastuualueen toiminta toteuttaa kunnille annettuja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, kotouttamisen ja työllisyyden hoidon tehtäviä ehkäisevän päihdetyön, vanhuspalvelulain, kotouttamisen ja TE-lainsäädäntöjen mukaisesti. Toimintaa ohjaa maakunnalliset ja paikalliset hyte-kärkiin pohjautuvat hyvinvointisuunnitelmat sekä Päijät-Soten kanssa käydyissä hyte-neuvotteiluissa sovitut painopisteet. Toiminta koostuu lapsiperheille, maahanmuuttajille ja ikäihmisille kohdennetusta sujuvan arjen tuesta, neuvonnasta ja ohjauksesta, ryhmämuotoisesta toiminnasta ja tilaisuuksista ja tapahtumista sekä kaupunkilaisten osallisuuden lisäämisestä. Hyte-työstä vastaa kaupungin johtoryhmä, hyvinvointityöryhmä Hyry organisoii hyvinvointisuunnitelman toteuttamista.

Päijät-Hämeen työllisyysalue, Heinolan kaupungin työpaja Torppa ja kaupungin työllisyyskoordinaattori tekevät tiivistä yhteistyötä Heinolan työllisyystilanteen parantamiseksi. Yhteistyön mallia rakennetaan yhä toimivammaksi vuoden 2025 aikana. Työllisyydenhoitoa tehdään alueellisten yhteistyötahojen lisäksi

yhä enemmän myös yritysten ja elinvoimayhtiö LADEC:n kanssa.

Opetus- ja koulutuksen vastuualue

Opetuksen- ja koulutuksen vastuualue vastaa perus- ja lukiokoulutuksen sekä musiikkiopetuksen järjestämisestä. Sen tehtäviin kuuluvat myös Heinolassa tapahtuvan 2. asteen koulutuksen yhteistyön (Heinolan lukio, Koulutuskeskus Salpaus, Suomen urheiluopisto) edistäminen sekä Heinolassa annettavan ammatillisen koulutuksen edunvalvonta. Koulutus järjestetään omana palveluna lukuun ottamatta vaativaa erityistä tukea tarvitsevien perusopetuksen oppilaiden opetusta. Opiskelu- huollon asiantuntijapalvelut on järjestetty Hyvinvointialueen (HVA) toimintana 1.1.2023 alkaen. Oppilasruokailu, kiinteistöjen hoito, siivous sekä vahtimestaripalvelut ostetaan sisäisenä palveluna kaupungin tekniseltä toimialalta.

Varhaiskasvatuksen vastuualue

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Kunnallinen varhaiskasvatus sisältää seuraavat muodot: päiväkotitoiminta, esiopetus, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatustoiminta. Heinolassa on viisi varhaiskasvatusaluetta. Lasten huoltajilla on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuspaikan vaihtoehtona lasten koti- hoidon tuki tai yksityisen hoidon tuki, jolloin lapsen hoitaja on kunnan hyväksymä yksityinen palveluntuottaja, jonka toimintaa kunta valvoo.

Virikkeellinen elämä -vastuualue

Virikkeellinen elämä palvelualue muodostuu kirjasto-, liikunta-, museo ja nuorisopalveluista sekä lintuhoitolasta.

Kirjastopalvelut ovat lakisääteinen peruspalvelu. Kirjaston tulee tarjota monipuolinen ja uudistuva kokoelma sekä tilat kuntalaisten käyttöön, opastaa ja ylläpitää erityisesti lasten monipuolista lukutaitoa. Kirjasto toimii väistötiloissa kaupungintalon alakerrassa (Rauhan- katu 3). Omatoimikirjastona toimiva lehtilukusali sijaitsee virtakatu 1:ssä. Kirjastoauto palvelee kouluja ja päiväkoteja sekä maantieteellisesti koko Heinolan aluetta.

Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioiden. Liikuntapalveluiden tehtävänä on myös tukea kansalaistoimintaa (mm. seuratoiminta) sekä ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikuntapaikkojen kunnossapito on ostettu teknisen toimelta. Liikuntapalvelut tuotavat kuntalaisille matalan kynnyksen ryhmätoimintaa: eläkeläisten ja soveltavan liikunnan ryhmiä, KKI-liikuntapalveluita työttömille ja yrityksille sekä koordinoi Harrastamisen Suomen mallia. Liikuntapalveluiden ylläpitämät liikuntatilat ja -paikat ovat uimahalli, jäähalli, Kirkonkylän liikuntahalli, urheilupuisto, kaupunginosakentät, ulkoilureitit sekä uimarannat.

Lintuhoitola osallistuu Suomessa esiintyvien lintulajien suojeluun ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ottamalla vastaan hoitoa tarvitsevia luonnonvaraisia lintuja ja palauttamalla ne luontoon. Monipuolinen pedagoginen toiminta on osa lintuhoitolan arkea.

Nuorisopalvelujen tehtävänä on, paikalliset olosuhteet huomioon ottaen, luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisopalvelujen vastaa perusnuorisotyöstä, etisistä nuorisotyöstä sekä koulunuorisotyöstä. Lisäksi nuorisopalvelut ylläpitävät bändikämppejä, seikkailukeskusta ja skeittihallia sekä järjestävät erilaista toimintaa hanke-rahoituksella.

Museopalvelut toimivat paikkakunnan yhteisenä muistina tallentaen, säilyttäen, tutkien ja esitellen paikkakunnan kulttuuriperintöä. Heinolassa on kolme museokohdetta: Heinolan kaupunginmuseo, Heinolan taidemuseo ja Lääninkivalteri Aschanin talo. Museotoiminta pohjautuu laajaan esinekokoelmaan, joka käsittelee sekä kulttuurihistoriallista esineistöä että taideteoksia.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämisen vastualue

Kaupungin organisaatiouudistus yhdistää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, työllisyyden hoidon ja työpaja Torpan toiminnat yhdeksi vastuualueeksi.

Lapsiperheiden ja ikäihmisten neuvonnassa ja ohjauksessa vahvistetaan palveluohjauksellista työtettä sekä kehitetään arkea helpottavaa materiaaalilainamotointia.

Kotolain kokonaisuudistus lisää kunnan vastuita 1.1.2025 entisestään. Taloudellisesti merkittävimmät muutokset ovat kotouttamiskoulutuksen siirtyminen Elyltä kuntien vastuulle sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestäminen. Kustannusten korvaukset muuttuvat myös osittain.

Työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtäessä kunnille vuoden 2025 alusta, voimaan astuu myös laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä. Laissa oman pykälän on saanut myös nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu, jolla alle 30-vuotiaille suunnattua matalan kynnyksen palvelua Ohjaamo-toiminnan periaatteiden mukaisesti. Toimintaa rakennetaan yhdessä Hartolan ja Sysmän kuntien kanssa.

Päijät-Hämeen työllisyysalueen ja Heinolan kaupungin työpaja Torpan asiantuntijat sekä kaupungin työllisyyskoordinaattori tekevät tiivistä yhteistyötä Heinolan työllisyystilanteen parantamiseksi. Mallia rakennetaan yhä toimivammaksi. Lisäksi työllisyysneuvoja vahvistetaan alueellisten yhteistyötahojen ja yritysten kanssa. Työ- ja elinkeinopalveluiden uudeksi yhteistyökumppaniksi Heinolan kaupunki saa 1.1.2025 alkaen myös elinvoimayhtiö LADEC:n, jonka kanssa kaupunki päätti keväällä 2024 tehdä rahoitussopimuksen.

Opetus- ja koulutuksen vastualue

Kirkkiksen koulun rakennushanke etenee vuonna 2025 siten, että Kirkkiksen koulun toiminta jatkuu väistössä Tommola-talossa vähintään 1.1.2026 asti. Kailaan koulun osana olevan Tommola-talon koulutoiminta päättyy 1.8.2025 lukien ja oppilaat siirtyvät osaksi Kailas-talon koulutoimintaa (hyvinvointilautakunnan esitys 17.9.2024 kaupunginhallituksen kautta valtuustolle). Sinilähteen ja Jyrängön kouluissa on yhteinen rehtori 1.8.2025 alkaen (ltkko 17.9.). Suunnittelukauden 2025–2028 tullaan mahdollisesti selvittämään Heinolan kaupungin mahdollisuudet järjestää vieraskieliselle oppilaalle englanninkielistä opetusta.

Varhaiskasvatuksen vastuualue

Kirkkiksen koulun rakennushanke etenee vuonna 2025 siten, että Kirkkiksen koulun tiloissa sijaitseva esiopetusryhmä jatkaa väistössä Tommola-talossa vähintään 1.1.2026 asti. Henkilöstömäärä sekä tilatarve vakiintuvat toimintakauden 2024–2025 tasolle, mikäli syntyvyydessä, muuttoliikkeessä, lainsäädännössä tai varhaiskasvatukseen osallistumisasteessa ei tapahdu muutoksia.

Virikkeellinen elämä -vastuualue

Kirjastotoiminta siirtyi kaupungintaloon väistötiloihin remontin ajaksi syksyllä 2024. Kirjastopalvelut palaavat remontin jälkeen Kaupakadulle. Lehtilukusali palvelee omatoimikirjastona Virtakatu 1:ssä. Taidemuseon remontti käynnistyi 2024 ja se avautuu esteettömänä ja uudistettuna kesäksi 2025. Lääninkivalterin Aschanin talon pihapiirin ja talousrakennuksen palveluita kehitetään. Vuonna 2025 rakennetaan skeittipaikka perhepuiston yhteyteen (tae2025). Lintuhoitolan eläintiloja uudistetaan syksyn 2024- kevään 2025 aikana. Tarkoituksena on saattaa tilat viranomaisten määräämien pitonormien mukaiseksi.

Toiminnan painopistealueet

Hyvinvoinnin ja Hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämisen vastuualue

Lapsiperheiden, ikäihmisten sekä kotoutujien sujuvan arjen tuen toimintamallien edelleen kehittäminen. Maahanmuuttajien yhteiskunta-orientaatiomallin kehittäminen yhdessä kotouttamiskoulutusta järjestävän tahon kanssa. Ohjaamo-toiminnan käynnistäminen. Viranomaisyhteistyön syventäminen asiakasohjauksessa Torpan palveluihin (tehokkuus ja oikea-aikaisuus sekä nuorten pitkittyvän työttömyyden ehkäisy). Toimintamallin rakentaminen työllisyysalueen kanssa. Te-viranomaiset mukaan Torpan työhönvalmennus- ja yritysyritysoitiimiin. Yhteistyö HVA:n kanssa

sairaus- tai työkyvyttömyyseläkeratkaisuissa (työpajan toimintaterapeutin lausunnot ja yksilövalmentajien työkykyarvioinnit). Laajan hyvinvointikertomuksen 2021–2025 laatiminen sekä hyvinvointisuunnitelman 2025–2029 valmistelu.

Opetus- ja koulutuksen vastuualue

Oppimisen tuen laki- ja opetussuunnitelman muutosten paikallinen kehittäminen ja jalokauttaminen. Matalan kynnyksen konsultatiomallin kehittäminen ja toiminnan vakauttaminen. Maahanmuuttajaoppilaiden oppimisen ja kehityksen prosessiin käyttöönotto ja toteutus. Valmistavan opetuksen oppilaiden integroituminen perusopetuksen ryhmiin vähintään tietyn tuntimäärän verran.

Varhaiskasvatuksen vastuualue

Oppimisen tuen laki- ja opetussuunnitelman muutosten paikallinen kehittäminen ja jalokauttaminen esiopetuksessa. Kielitietoisuuden sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Virikkeellinen elämä -vastuualue

Virikkeellisen elämän palveluiden muokkaaminen ajanmukaiseksi vastaamaan lisääntyvän vapaa-ajan tarpeita. Liikuntapalveluiden ohjaustoiminnan painottaminen yhä enemmän inaktiivisten kuntalaisten paikallaan olon vähentämiseen ja liikkeen lisäämiseen. Nuorisopalvelut vastaavat yhä tehokkaammin nuorten tarpeisiin muuttuvassa toimintaympäristössä nuorten tarpeiden mukaisesti. Lintuhoitolaa uudistetaan, jotta tilat saadaan viranomaisten määräämien pitonormien mukaiseksi.

Investoinnit

Hyvinvoinnin talousarvioon on varattu investointirahaa vuosille 2026–2027 Digione -tietojärjestelmän hankkimista varten. Käyttöönoton aikataulu on vielä täsmentymättä.

Hyvinvointipalvelut	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Investoinnit					
MENOT	0	- 200 000	- 300 000	0	0
NETTO	0	- 200 000	- 300 000	0	0

Toiminnalliset tavoitteet

Vastuuhenkilö: Hyvinvointijohtaja Pirjo Hepo-Oja

Strateginen päämäärä	Palvelualueen tavoite 2025
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	Lasten ja nuorten hyvinvointi lisääntyy. <p>Mittari: Lasten ja nuorten kokema tyytyväisyys elämään. (Kyselyt, kouluterveyskysely, kiusaamiskysely)</p>
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	Kotouttamisessa yhteistyö on tuloksellista. <p>Mittari: Heinolassa asuvien ulkomaan kansalaisten määrä 30.9.2025 (% / asukkaiden lukumäärä).</p>
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	Kansainväliset asiakasryhmät huomioidaan palveluissa. <p>Mittari: Asiakaskokemukset asiakaskyselyissä ja palautteissa.</p>
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	Talouden suunnittelu on ennakoivaa ja käyttötalous on tasapainossa. <p>Mittari: Henkilöstömäärän kehitys. (Toimintakate; osavuosisikatsaukset, tilinpäätös)</p>

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2023	Ennuste 2024	Tavoite 2025
HYTE-kerroin €/ asukas (Sotkanet)	20,3 € / as	20,3 €/ as	20,30 euroa/ as.
Varhaiskasvatus €/asukas	439,58 €	441 €	449 €
€/lapsi (Heinolan kaikki alle kouluikäiset)	12 242 €	12 637 €	13 383 €
Perusopetus €/asukas	792 €	779 €	845 €
€/oppilas	10 553 €	10 564 €	11 224 €
Lukiokoulutus €/asukas	129 €	130 €	129 €
€/opiskelija	11 951 €	11 612 €	11 364 €
Musiikkiopisto €/asukas	32,76 €	32 €	36 €
€/opiskelija	1110,37 €	1 165 €	1285 €
€/opetustunti	64,05 €	65 €	67 €
Peruskoulun suorittaneiden osuus % 9. luokkalaisista	98 %	100 %	100 €
Virikkeellinen elämä nettokustannukset €/asukas	258	243	261
Virikkeellisen elämän (kirjasto, liikunta, lintuhoitola, nuoriso ja museo) omatoimiseen ja ryhmätoimintaan osallistuneet	360 749	300 000	350 000
Kirjaston fyysiset käynnit ka / asukas	8,88	8	7
Kirjaston kokonaislainaus ka / asukas	12,79	13	12
Ulkopuolinen rahoitus/€			
• hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	hyte: 19 432	hyte: 25 000 €	
• opetus- ja koulutuspalvelut	opkou: 416 527	opkou: 430 000 €	opkou:209 500 €
• varhaiskasvatus	vaka: 509 928	vaka: 200 000 €	vaka: 97 400 €
• virikkeellinen elämä	vire: 250 388	vire: 150 000 €	vire: 130.000 €

Riskien hallinta

Riskiluokka	Tunnistettu riski	Riskiarvo	Hallintakeino	Vastuu
Toiminnallinen riski	Henkilöstön rekryointihaasteet; henkilöstön saatavuus (erityisesti sijaisuudet ja erityisluokaopettajat sekä varhaiskasvatuksen sosionomit).	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 ■	Oppilaitosyhteistyö, korkeakouluharjoittelijat Oppisopimuskoulutus vahva markkinointi ja hyvä työnantajakuva	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Hyvinvointipäällikkö, Varhaiskasvatusjohtaja, Palvelualuejohtaja, Virikkeellinen elämä
Taloudellinen riski	Hallinnollisten järjestelmien erillisyys, eivät integroidu keskenään.	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 2 ■	Järjestelmät toimivat tehokkaasti ja yhteensopivasti. Eri palvelualueiden käyttäjät ymmärtävät toisiaan.	
Toiminnallinen riski	Kiinteistöjen / toimipisteiden rakentamisen tai perusparannusten viivästyminen	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 ■	Sitoutunut yhteistyö projektien eri tahojen kanssa.	
Strateginen riski	Talouden taantuma	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 1 ■	Vahva pitkántähtäimen suunnittelu ja ennakointi, valmistelu	
Toiminnallinen riski	Muut ajassa olevat uhat ja turvattomuus.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 ■	Tietoisuus asioista ja valmiudet toimia tarvittaessa	

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kaupunkiympäristö	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	9 405 678	9 526 000	9 501 500	9 686 600	10 163 300
Maksutuotot	528 156	453 500	377 500	401 500	394 500
Tuet ja avustukset	411 065	425 700	348 200	145 000	145 000
Muut toimintatuotot	11 975 709	10 600 900	10 747 500	10 694 800	10 704 500
Toimintatuotot	22 320 608	21 006 100	20 974 700	20 927 900	21 407 300
Valmistus omaan käyttöön	1 176 359	1 586 000	922 000	862 000	862 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-8 632 171	-8 400 000	-6 762 900	-6 944 200	-7 181 400
Palvelujen ostot	-7 306 400	-8 389 900	-10 489 700	-10 453 300	-10 524 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 910 189	-4 503 750	-3 570 800	-3 500 800	-3 497 600
Avustukset	-99 313	- 202 000	- 212 000	- 190 500	- 190 500
Muut toimintakulut	-2 258 657	-1 573 700	-1 034 900	- 836 700	- 849 400
Toimintakulut	-23 206 729	-23 069 350	-22 070 300	-21 925 500	-22 243 000
Toimintakate	290 238	- 477 250	- 173 600	- 135 600	26 300

Kaupunkiympäristö lautakunta (sis. Tilakeskus ja Vesilaitos)

Kaupunkiympäristö lautakunta	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	9 205 331	9 396 000	9 302 500	9 495 600	9 972 300
Maksutuotot	116 692	43 500	37 500	36 500	29 500
Tuet ja avustukset	396 875	418 700	348 200	145 000	145 000
Muut toimintatuotot	11 974 835	10 575 900	10 746 500	10 669 800	10 679 500
Toimintatuotot	21 693 733	20 434 100	20 434 700	20 346 900	20 826 300
Valmistus omaan käyttöön	1 163 546	1 566 000	912 000	852 000	852 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-7 857 127	-7 612 300	-5 902 800	-6 053 800	-6 260 000
Palvelujen ostot	-6 907 206	-7 886 800	-9 920 700	-9 862 600	-9 933 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 904 571	-4 493 300	-3 561 200	-3 491 900	-3 488 700
Avustukset	-99 313	- 201 500	- 211 500	- 190 000	- 190 000
Muut toimintakulut	-2 211 602	-1 516 600	- 985 900	- 788 100	- 800 100
Toimintakulut	-21 979 818	-21 710 500	-20 582 100	-20 386 400	-20 672 200
Toimintakate	877 461	289 600	764 600	812 500	1 006 100

Sitova taso Tilakeskus tilikauden yli-/alijäämä

Tilakeskus	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	335 290	65 200	18 600	0	0
Muut toimintatuotot	8 344 403	8 104 100	8 196 300	8 321 800	8 501 500
Toimintatuotot	8 679 693	8 169 300	8 214 900	8 321 800	8 501 500
Valmistus omaan käyttöön	68 245	70 000	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1 193 474	-1 240 200	0	0	0
Palvelujen ostot	-1 758 402	-3 010 200	-3 877 800	-3 984 700	-4 040 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 061 816	-1 799 600	-1 684 000	-1 797 000	-1 802 000
Muut toimintakulut	- 974 482	- 578 000	0	0	0
Toimintakulut	-5 988 174	-6 628 000	-5 561 800	-5 781 700	-5 842 300
Toimintakate	2 759 764	1 611 300	2 653 100	2 540 100	2 659 200
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
Muut rahoitustuotot	19	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-99	0	0	0	0
Vuosikate	2 759 665	1 611 300	2 653 100	2 540 100	2 659 200
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
Suunnitelman muk. poistot	-2 800 525	-2 828 300	-2 647 500	-2 684 200	-2 746 100
Poistot ja arvonalentumiset	-3 973 677	-2 828 300	-2 647 500	-2 684 200	-2 746 100
Tilikauden tulos	-1 214 012	-1 217 000	5 600	- 144 100	-86 900
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 214 012	- 767 000	455 600	305 900	363 100

Sitova taso Vesilaitos tilikauden yli- ja alijäämä

Vesilaitos	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	3 807 740	4 430 000	4 523 500	4 955 800	5 431 500
Muut toimintatuotot	207 041	230 200	250 000	250 000	250 000
Toimintatuotot	4 014 781	4 660 200	4 773 500	5 205 800	5 681 500
Valmistus omaan käyttöön	77 919	555 000	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	- 779 657	- 797 200	0	0	0
Palvelujen ostot	- 788 831	- 895 500	-2 387 000	-2 383 000	-2 386 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 879 872	- 837 100	0	0	0
Muut toimintakulut	- 277 850	- 101 700	- 155 600	-57 000	-58 500
Toimintakulut	-2 726 210	-2 631 500	-2 542 600	-2 440 000	-2 444 500
Toimintakate	1 366 490	2 583 700	2 230 900	2 765 800	3 237 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
Muut rahoitustuotot	10 697	0	0	0	0
Korkokulut	0	- 526 600	- 542 000	- 610 100	- 706 400
Rahoitustuotot ja -kulut	- 598 059	-1 176 600	-1 192 000	-1 260 100	-1 356 400
Vuosikate	768 431	1 407 100	1 038 900	1 505 700	1 880 600
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
Suunnitelman muk. poistot	-1 981 625	-2 256 800	-2 032 500	-2 021 400	-2 021 600
Poistot ja arvonalentumiset	-1 981 625	-2 256 800	-2 032 500	-2 021 400	-2 021 600
Tilikauden tulos	-1 213 194	- 849 700	- 993 600	- 515 700	- 141 000
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 213 194	- 849 700	- 993 600	- 515 700	- 141 000

Sitova taso toimintakate

Muu kaupunkiympäristö	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	5 062 301	4 900 800	4 760 400	4 539 800	4 540 800
Maksutuotot	116 692	43 500	37 500	36 500	29 500
Tuet ja avustukset	396 875	418 700	348 200	145 000	145 000
Muut toimintatuotot	3 423 391	1 599 800	2 300 200	2 098 000	1 928 000
Toimintatuotot	8 999 259	6 962 800	7 446 300	6 819 300	6 643 300
Valmistus omaan käyttöön	1 017 381	941 000	912 000	852 000	852 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-5 883 996	-5 574 900	-5 902 800	-6 053 800	-6 260 000
Palvelujen ostot	-4 359 972	-3 689 300	-3 655 900	-3 494 900	-3 507 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 962 883	-1 606 600	-1 877 200	-1 694 900	-1 686 700
Avustukset	-99 313	-201 500	-211 500	-190 000	-190 000
Muut toimintakulut	-959 270	-736 900	-830 300	-731 100	-741 600
Toimintakulut	-13 265 433	-11 809 200	-12 477 700	-12 164 700	-12 385 400
Toimintakate	-3 248 793	-3 905 400	-4 119 400	-4 493 400	-4 890 100

Sitovataso Lupa- ja valvontalautakunta toimintakate

Lupa- ja valvontalautakunta	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	200 347	130 000	199 000	191 000	191 000
Maksutuotot	411 464	410 000	340 000	365 000	365 000
Tuet ja avustukset	14 189	7 000	0	0	0
Muut toimintatuotot	874	25 000	1 000	25 000	25 000
Toimintatuotot	626 875	572 000	540 000	581 000	581 000
Valmistus omaan käyttöön	12 813	20 000	10 000	10 000	10 000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-775 044	-787 700	-860 100	-890 400	-921 400
Palvelujen ostot	-399 194	-503 100	-569 000	-590 700	-590 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 618	-10 450	-9 600	-8 950	-8 950
Avustukset	0	-500	-500	-500	-500
Muut toimintakulut	-47 056	-57 100	-49 000	-48 600	-49 300
Toimintakulut	-1 226 911	-1 358 850	-1 488 200	-1 539 100	-1 570 800
Toimintakate	-587 223	-766 850	-938 200	-948 100	-979 800

Investoinnit

Vuoden 2025 investointien taso nousee hie-
man vuoden 2024 tasosta. Vuonna 2024 inf-
rainvestointeihin tehtiin merkittäviä leikkauk-
sia, jolloin ne saatiin 6,8 miljoonan euron ta-
solle. Nämä leikkaukset auttavat hetkellisesti
kaupungin talouden tasapainottamisessa,
mutta samalla ne kasvattavat korjausvelan
määrää.

Kuntatekniikan investoinneissa vuonna 2025
painottuvat katujen ja vesihuollon rakentami-
nen sekä vesilaitoksen verkostosaneeraukset.
Suurin osa palvelualueen omaan taseen inves-
toinneista koostuu kuntatekniikan huoltovar-
muus- ja välttämättömyysinwestoinneista.

Kaupunki rakennuttaa Kirkkiksen koulun kiin-
teistöleasingilla hankesuunnitelman mukai-
sesti, mikä tasapainottaa kaupungin tasetta ja
vähentää poistoja. Rakentaminen käynnistyi
syksyllä 2024 ja jatkuu vuoteen 2026. Koulun
kokonaiskustannukset kilpailutusvaiheessa
olivat 9,5 miljoonaa euroa, alittaen kustannus-
katon 10,7 miljoonaa euroa. Hankkeen lopulli-
nen hinta selviää koulun valmistuttua, jolloin
varmistuvat muutos- ja lisätöiden kustannuk-
set sekä kalustuskulut.

Heinolan kaupungin tilakeskuksen ja Heinolan
Vuokra-asunnot Oy:n henkilöstö siirtyy Heino-
lan Tilapalvelut Oy:n palvelukseen vuoden
2025 alusta, tuottaen kaupunkikonsernin kiin-
teistö- ja huoltopalvelut. Kaupungin tavoit-
teena on vähentää omaa rakennuskantaa, tu-
kea palveluyhtiön käynnistymistä ja varmistaa
strategisesti tärkeiden rakennusten ylläpito.
Yhtiöittämisellä pyritään saavuttamaan kon-
sernille synergiaetuja, parantamaan

kustannustehokkuutta muutosohjelman mu-
kaisesti, tehostamaan henkilöstön käyttöä ja
varmistamaan osaavan työvoiman saatavuus.

Kaupunkisuunnittelun sekä mittaus- ja kiin-
teistöpalveluiden integroiminen kaupunkiympä-
röön palvelualueelle käynnistää toiminnal-
listen prosessien uudistamisen. Tämä edellyt-
tää tietoteknisiä kehittämistoimia, investoin-
teja, tonttivarannon muokkauksen uusia koh-
teita, vanhojen kaavojen päivityksiä ja kaupun-
gin maaomaisuuden omistusluokkien täsmen-
nyksiä elinvoiman edistämiseksi. Ortokuvilla ja
katukuvauksilla voidaan tehostaa työtä ja vä-
hentää hiilijalanjälkeä. Pohjois-Heinolan kym-
menen vuotta vanhan ortokuvauksen uusimi-
nen tulee ajankohtaiseksi samoin katukuvauk-
sen uusiminen. Mittaryhmän GPS-laitteistot
tulevat uusittaviksi suunnittelukauden aikana.

Jatkuvat perusuonteiset investointimenot si-
sältävät asfaltointikohteet, katuvalaistuksen,
routavaurioiden korjaukset sekä pumppaa-
moiden ja vesihuoltoverkoston saneerauksen.
Kuntatekniikan investointisuunnitelma huo-
mioi koko taloussuunnittelukauden tavoitteen
parantaa kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita sekä
kaupunkiympäristön esteettömyyttä.

Liikenteen ja kaupunkiympäristön suunnitte-
lussa priorisoidaan kestävätkä liikkumismuodot,
hyvinvointi ja strategiset tulevaisuusinvestoin-
nit. Näillä investoinneilla toteutetaan kaupun-
gin hyvinvointityön (Hyte), Hinku-sitoumuk-
sen, seudullisen liikennejärjestelmäsuunnitel-
man ja MAL-sopimuksen tavoitteita.

IRTAIN OMAISUUS KAUPUNKIYMPÄRISTÖ YHTEENSÄ

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	-95 000	-95 000	-50 000	-70 000	-50 000
NETTO	-95 000	-95 000	-50 000	-70 000	-50 000

MAA-ALUEIDEN OSTO JA MYYNTI KAUPUNKIYMPÄRISTÖ YHTEENSÄ

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	- 150 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000
NETTO	- 150 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000

JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS KADUNRAKENNUS YHTEENSÄ

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	-5 670 000	-2 520 000	-2 335 000	-2 730 000	-2 430 000
NETTO	-5 670 000	-2 520 000	-2 335 000	-2 730 000	-2 430 000

YLI 1,5 MILJ. EURON ERILLISHANKKEET
PRISMAN KIERTOLIITTYMÄ

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	-2 300 000				
NETTO	-2 300 000				

MARJATIE

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	- 550 000				
NETTO	- 550 000				

SAMMONTIE

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT				- 850 000	
NETTO				- 850 000	

KAIVOKADUN SANEERAUS

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	- 550 000				
NETTO	- 550 000				

TAMPPILAHDENKATU

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT		-1 000 000	- 500 000		
NETTO		-1 000 000	- 500 000		

KESKUSKATU

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT				-1 000 000	-1 500 000
NETTO				-1 000 000	-1 500 000

VESILAITOS

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	-1 620 000	-4 150 000	-4 170 000	-2 830 000	-3 300 000
NETTO	-1 620 000	-4 150 000	-4 170 000	-2 830 000	-3 300 000

URHEILUOPISTO-VIERUMÄKI VESIHUOLTOLINJA

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT			- 100 000	-1 000 000	-1 000 000
NETTO			- 100 000	-1 000 000	-1 000 000

MUSTERIN RUNKOVESIJOHTO (SINILÄHDE)

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	- 100 000	-1 000 000	-1 000 000		
NETTO	- 100 000	-1 000 000	-1 000 000		

TILAKESKUS

Tilakeskus	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	-2 240 000	-3 600 000	- 800 000	-1 370 000	- 500 000
NETTO	-2 240 000	-3 600 000	- 800 000	-1 370 000	- 500 000

Kaupunkiympäristö Investoinnit yhteensä	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	-9 775 000	-10 515 000	-7 505 000	-7 150 000	-6 430 000
NETTO	-9 775 000	-10 515 000	-7 505 000	-7 150 000	-6 430 000

Toiminnan kuvaus

Kaupunkiympäristön palvelualue vastaa koko kaupunkiyhteisön ja kaupunkiorganisaation muiden palvelualueiden palveluista tuottamalla toimivan ja viihtyisän kaupungin edellyttämiä yhdyskuntateknisiä palveluita, suunnittelua, kiinteistönmuodostusta sekä toimitila-, ruoka- ja siivouspalveluita. Palvelualue koostuu neljästä vastuualueesta ja palvelualuejohdettavan vastuualueesta: kuntatekniikka, lupa- ja valvontapalvelut, ruoka- ja siivouspalvelut sekä palvelualuejohtajan vastuualue, johon kuuluvat kaupunkisuunnittelu, mittaus- ja kiinteistöpalvelut, kiinteistö-, metsä- ja maanomaisuus sekä hanketoiminta.

Palvelualueen luottamushenkilöhallinnosta vastaa kaupunkiympäristölautakunta, joka ohjaa ja valvoo palvelualueen toimintaa.

Kuntatekniikan vastuualue vastaa katujen ja kunnallistekniikan, puistojen, puistometsien, leikkipaikkojen, ulkoliikuntapaikkojen ja muiden yleisessä käytössä olevien ulkoalueiden suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta. Kuntatekniikkaan kuuluvat myös sataman, laituripaikkojen hoitoon liittyvät tehtävät.

Vastuualueella on kolme tulosityksikköä: kadut ja liikenne, kunnallistekniikan ylläpito sekä puistot, liikunta- ja leikkipaikat.

Kaupungin vesilaitoksen taseyksikkö kuuluu palvelualueen omistajanohjaukseen ja tavoitteiden toteutumisen valvontaan. Lahti Aqua Oy tuottaa vesihuoltopalvelut konsessiosopimuksen ja vastuujon mukaisesti.

Lisäksi vastuualue vastaa kaupungin soravaroista, ylijäämämaiden ja lumen vastaanotosta sekä kaupungin konekeskus- ja korjaamotoiminnoista.

Lupa- ja valvonnan vastuualue tuottaa lain edellyttämät viranomaispalvelut Heinolan kaupungissa ja Hartolassa rakennusvalvonnan ja Heinolassa, Hartolassa, Iitissä ja Sysmässä ympäristönsuojelussa.

Ruoka- ja siivouspalvelujen vastuualue tarjoaa sisäisiä tukipalveluita ja asiakaspalveluja kaupunkiorganisaatiolle.

Ruokapalvelu vastaa ateriapalveluista kaupungin päivähoito-, esiopetus- ja kouluyksiköille sekä lukiolle.

Siivouspalvelu huolehtii kaupungin toimitilojen ja muiden kaupungin käytössä olevien tilojen siivouksesta. Ulkoista siivouspalvelumyyntiä on vain vähäisessä määrin, ja palvelut tuotetaan pääosin omana tuotantona.

Palvelualuejohtajan vastuualueelle on koottu tulosityksiköitä sekä palveluja ja tehtäviä, jotka läpileikkaavat kaupunkikonsernin tai niiden vaikuttavuus kohdistuu organisaation ulkopuolisiin tahoihin, kumppanuuksiin, verkostoihin ja vastaaviin laajempiin kokonaisuuksiin.

Kaupunkisuunnittelu tulosityksikkö tarkastelee kokonaisvaltaisesti maankäyttöä, toimintoja ja rakennusten sijoittelua, sekä erilaisten kaupunkikuvallisten asioiden yhteensovittamista koko kaupungin alueella. Kaupunkisuunnittelu laatii ja ohjaa yleis- ja asemakaavoja sekä vastaa kaupunkikuvan kehittämisestä ja rakennetusta kulttuuriympäristöstä.

Kiinteistö- ja mittauspalvelut tulosityksikkö vastaa kaupungin maapolitiikan toimeenpanosta ja kiinteistönmuodostukseen ja maastomittaamiseen liittyvistä viranomaistehtävistä. Tähän kuuluu maan hankinta, myynti ja vuokraus. Tulosityksikön tehtäviin sisältyvät tonttijaot, kiinteistönmuodostus ja muut kiinteistötoimitukset asemakaava-alueella, paikkatiedonhallinnan ohjelmistoympäristön asiantuntemus sekä maastomittaukset. Tehtäviin kuuluvat maankäyttösopimusten ja kiinteistökauppakirjojen laatiminen, sopimusvelvoitteiden seuranta, verottajailmoitukset, kiinteistökauppa- ja maanvuokrasopimustietojen hallinta sekä maanvuokralaskutus. Lisäksi vastamme tonttimarkkinoinnista ja yksityistieavustusten jakamisesta.

Tulosityksikkö toimii joustavasti neljässä tiimissä: maastomittaus, kiinteistönmuodostus, paikkatieto ja tonttimarkkinointi.

Tilaomaisuuden hallinta tulosityksikkö huolehtii kaupungin omistamien rakennusten ja osakehuoneistoista sekä vuokratiloista, kunnosapidon tasosta sekä korjausten toimeenpanosta. Vastuuviranhaltija vastaa kaupungille rakennettavien toimitilojen hankesuunnittelusta, suunnittelun ohjauksesta ja rakennuttamisesta käyttäjätarpeiden mukaisesti sekä tavoitteiden toteutumisesta.

Heinolan tilapalvelut Oy vastaa ostopalveluina kaupungin omistamista kiinteistöistä ja kaupungin julkista tiloilta kuten torista palvelusopimuksen ja vastuunjaon mukaisesti.

Kehittämishankkeet tulosityksikkö vastaa metsäomaisuuden hallinnasta sekä kehittämishankkeista ja -projekteista, jotka on keskitetty palvelualuejohtajan alaisuuteen. Nämä hankkeet eivät ole pelkästään sisäisiä kehittämistoimia, vaan niillä on laajempi vaikutus kaupunkikonsernille, mukaan lukien ulkoiset ja sisäiset kumppanuudet ja verkostot. Lisäksi tulosityksikölle kuuluu kaupungin vesialueiden kalastuksenhoitoon liittyvät tehtävät. Vastuuviranhaltija vastaa tavoitteiden toteutumisesta.

Kaupunkiympäristön palvelualueen palvelut tuotetaan pääasiassa omana tuotantona. Lisäksi palveluja hankitaan ostopalveluina ja toteutetaan seudullisessa yhteistyössä muiden toimijoiden, kuten jätehuollon, pelastusvoimien, ympäristöterveydenhuollon ja joukkoliikenteen kanssa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kaupungin strategian ja palvelualueen tavoitteiden toteuttaminen edellyttää kaupungin digitaalisten valmiuksien ja palvelujen systemaattista kehittämistä ja parantamista. Kaupungin käynnistämän digitekartan toimenpiteiden toteuttamista, kuten tiedolla johtamisen lisäämistä ja sähköisiä palveluja, jotta asukkaiden ja asiakkaiden tarpeisiin pystytään vastaamaan. Palvelualue syventää yhteistyötä korkeakoulujen kanssa, laajentaa projektituotoista työskentelyä ja parantaa hanketyöskentelyn edellytyksiä ja siirtää havaittuja hyötyjä palvelutuotantoon.

Kaupungin uudistuminen ja uudistaminen edellyttää elinvoimaisen kaupunkikehittämisen jatkamista, koska elinvoimaisuus luo lähtökohdat ja perustan kaupungin tuloille sekä menestymiselle tulevaisuudessa. Kaupungin tulee tarkastella kriittisesti niin palvelutuotantoa ja palveluverkkoa kuin elinvoimaan liittyviä tai elinvoimaa parantavia palveluja tai investointeja. Muutos edellyttää esimerkiksi kiinteistöomaisuuden vähentämistä, automaation laajentamista, parempaa omaisuuden hallintaa, järjestelyjä ja täsmällisempää omistajanohjausta.

Uudistusten tulee edistää toimipisteiden ja tilojen käyttötehokkuutta sekä järkeistää palveluverkkopäätösten mukaisia tilaratkaisuja, jotta rakennusinvestointien hyödyt saadaan toteutumaan sekä uudistettua palveluja, toimipisteiden arkea ja palvelualojen yhteistyötä.

Asiakaspalvelun ja asiakaslähtöisen toimintatavan kehittämistä jatketaan edelleen asiakastarpeiden, muutosohjelman ja toimintaympäristön muutosten sekä vaatimusten mukaisesti.

- Dokumentaation sähköistämistä ja palvelujen digitalisointia jatketaan
- Verkkokaupasta hankittavia palveluja lisätään ja olemassa olevia kehitetään
- Hyödynnetään omien ja ulkoisten tietojärjestelmien tietovarantoja palveluissa ja palvelutuotannossa
- Asukasvuorovaikutuksen hyödyntäminen osallisuusohjelmaa toteuttaen
- Kohdistetaan viestintää investointien ja asiakastarpeiden mukaisesti

Kiinteistöomistamisen ja tilahallinnan järjestelyt jatkuvat vuonna 2025 kaupungin omistamien noin 70 kiinteistön osalta. Kiinteistöjen lukumäärässä ovat mukana purkukohteita, kuten Jyrängön päiväkotia, Koulukujan asuntola ja Kanervalan. Osa kohteista muodostuu useammasta rakennuksesta esim. varikolla on vanha ja uusi varikko.

- Järjestelyjen tavoitteena on kasvattaa kaupungin tuloja ja vähentää menoja: vähentämällä kaupungin kiinteistöasetta, poistoja ja käyttökuluja sekä kasvattamalla tila- ja energiatehokkuutta
- Uudistuminen tarkoittaa myös tarkempaa omistajaohjausta ja sopimusten toteutumisen valvontaa

Vesihuollon toimintavarmuutta lisätään

- käynnistämällä Lahti Aqvan kanssa operointisopimuksen mukainen yhteistoiminta
- jatkamalla pohjavesiottamoiden suunnittelua, uudistuksia ja vesihuoltoon liittyvien palveluiden automatisointia (mm. etäluettavat mittarit, sähköiset palvelut) sekä asiakaslähtöisemmällä palveluilla ja korjausvelkaa vähentävillä investoinneilla

Lupa- ja valvontavastuun tavoitteiden toteuttaminen ja työn tehostaminen edellyttää sähköisten palveluiden jatkuvaa kehittämistä asiakasystävällisemmäksi sekä niiden ottamista käyttöön koko toimialan osalla. Digitaalisen toimenpiteiden toteuttamista ja uusien valmistelua sekä yhtenäisten määräysten saamista yhteistoiminta-alueille.

Toiminnan painopistealueet

Muutosohjelma ja organisaatiouudistus: Toteutamme muutosohjelman ja organisaatiouudistuksen edellyttämiä toimenpiteitä. Tämä sisältää muutosten ja kehityshankkeiden määrittelyä ja toteuttamista, jotta saavutetaan halutut tulokset ja parannetaan toiminnan tehokkuutta ja turvataan jatkuvuutta.

Investointitason mitoittaminen: Mitoitamme vuoden 2025 investointitason noin 7,5 miljoonaan euroon +Prisman alue 2,3 M€ (enintään vuosikate). Tämä varmistaa, että investoinnit ovat taloudellisesti kestävällä tasolla ja linjassa kaupungin taloudellisten resurssien kanssa, samalla pitäen huolta kaupungin kehittämisen- ja huoltovarmuustarpeista.

Kasvatamme elinvoimaa: Asiakaslähtöisellä ja kiinnostavalla tonttivarannolla ja elinvoimapaalveluiden tukitoimenpiteillä.

Toiminnalliset tavoitteet

Vastuuhenkilö: Kaupunkiympäristöjohtaja Keijo Houhala

Strateginen päämäärä	Palvelualueen tavoite 2025
<p>Hyvinvoinnin kasvu</p> <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	<ul style="list-style-type: none"> - Asiakastyytyväisyys: Ylläpidämme ja parannamme puistojen ja liikkumisväylien asiakastyytyväisyyttä, ja varmistamme, että kuntavertailuissa ne ovat korkeatasoisia vastaaviin kuntiin nähden. - Esteettömyyden priorisointi: Kehitämme ja suunnittelemme kaupunkirakenteita (tilat, hissit, väylät ym.) siten, että ne täyttävät esteettömyysvaatimukset ja parantavat kaikkien käyttäjryhmien liikkumista. - Uusiutuvan energian edistäminen: Toteutamme ja edistämme uusiutuvan energian järjestelmiä, kuten aurinkosähkö- ja maalämpöjärjestelmiä, osana kaupungin kestävän kehityksen tavoitteita. - Tavoitteiden seuranta: Seuraamme edistymistä ja raportointia Hinku- ja KETS-raporttien avulla, varmistaen, että asetetut energiatehokkuus- ja ilmastotavoitteet saavutetaan.
<p>Uudistuva työ ja asuminen</p> <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	<ul style="list-style-type: none"> - Kaupungin houkuttelevuus ja elinvoima: Toteutamme kaupunkiympäristö- ja liikenneverkoinvestointeja sekä maankäyttöä, jotka lisäävät kaupungin houkuttelevuutta ja elinvoimaa. Otamme huomioon huoltovarmuuden turvaamisen ja korjausvelan kasvun estämisen, varmistaen, että investointimäärärahat käytetään tehokkaasti ja strategisten valintojen mukaisesti. - Korkeakouluyhteistyö ja oppiva organisaatio: Hyödynnämme kehittyvää ja osallistavaa yhteistyötä korkeakoulujen kanssa (ml. Salpaus). Tämä tukee kaupunkia oppivana organisaationa ja edistää innovaatioita sekä osaamisen kehittymistä kaupunkiorganisaatiossa. Avataan Salpauksen kanssa yhteisiä projekteja. - Kaavoitus ja kaupunkikehittäminen: Toteutamme strategisen tavoitekartan ja asunto-ohjelman linjauksia, jotta varmistetaan suunnitelmien yhteneväisyys kaupungin pitkän aikavälin tavoitteiden ja asuntotarpeiden kanssa. Tämä lähestymistapa ohjaa kaupunkisuunnittelua tehokkaasti ja tukee kestävästä kasvua.
<p>Vahva kaupunki-yhteisö</p> <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Rakennus- ja yhdyskuntainfrastruktuurin tietojärjestelmät: Kehitämme ja hyödynnämme rakennus- ja yhdyskuntainfrastruktuurin tietojärjestelmiä parantaaksemme tiedonhallintaa, suunnittelua ja toimintojen tehokkuutta. Tämä tukee asiakaspalvelua, palautteen käsittelyä, päätöksentekoa ja resurssien kohdentamista. - Työhyvinvointi: Panostamme työhyvinvointiin, tavoitteena saavuttaa hyviä tuloksia työhyvinvointikyselyissä. Kohdistamme hyvinvointitoimenpiteet henkilöstön työtyytyväisyyttä ja hyvinvointia tukeviin tekijöihin saadun palautteen mukaisesti. - Asukas- ja asiakaspalautte: Keräämme järjestelmällisesti asukas- ja asiakaspalautetta sekä viestimme kaupungin digikanavissa. Tämä varmistaa, että palautteet otetaan huomioon kaupungin kehittämisessä ja palveluiden parantamisessa.
<p>Kestävä talous</p> <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	<ul style="list-style-type: none"> - Toimipisteoptimointi ja tilatehokkuus: Optimoimme kaupungin palveluverkkoa/-pisteitä ja parannamme siten tilatehokkuutta. Tämä varmistaa, että tilat ovat tehokkaassa käytössä ja palvelut ovat mahdollisimman hyvin saavutettavissa. - Vesilaitoksen talouden tasapaino ja korjausvelka-analyysi: Vesilaitoksen tulojen ja menojen tasapainotus jatkuu. Otamme suunnitelmallisesti käsittelyyn vesilaitoksen korjausvelka-analyysin johtopäätöksiä. Tavoitteena on tunnistaa ja ratkaista korjausvelkaongelmia, jotta vesilaitoksen infrastruktuuri pysyy toimintakuntoisena ja luotettavana. - Omaisuuksien luokitus ja sen kestävä hyödyntäminen: Laadimme kaupungin omaisuuksista käyttötarkoitukseluokituksen ja hyödynnämme omaisuuksia kestävästi ja tasapainoisesti. Esimerkiksi kaupunkipuistojen käyttäminen hiilinieluinä tukee ympäristönsuojelua ja kestävästä kehitystä, jolloin muita alueita voidaan suunnitella yhdyskuntarakentamisen tarpeisiin. - Yhteistyön tiivistäminen: Tiivistämme kaupungin sisäisiä toimintaprosesseja ja ulkoista palvelutuotantoa muutosohjelman periaatteiden mukaisesti. Tarkastelemme kaupunkiympäristöpalvelualueen seudullisia yhteistyötapoja, -mahdollisuuksia ja muuta synergiaa, jotta palvelut ja toiminnot ovat entistäkin tehokkaampia ja koordinoitumpia.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2023	Ennuste 2024	Tavoite 2025
Katujenhoidon kustannus, €/m ²	1,57	1,60	1,60
Yleiskaavoja päivitetään x kpl	0	0, mutta merkittävänä yleissuunnitelmana Niemelänranta hyväksytty.	Ala-Räävelin rantatyleisosakaava
Asemakaavoja saadaan valmiiksi x kpl	3	4	6
Tuotannollisen toiminnan tontteja saadaan myytyä 2 kpl, 50 000 €.	0	3	2
Vuotoveden osuus jätevedenpuhdistamon vastaanottamasta vesimäärästä, %		45 %	40 %
Ateriakustannukset €/ aterioiden keskimääräinen hinta (Ateriat: aamupala, lounas, välipala, päivällinen ja iltapala)	3,20	3,10	3,16
Siivouspalvelun tuntikohtainen kokonaiskustannus, €/h (v. 2025 alkaen siivouksen tuntihinta sisältää myös hallintokulut)	22,20	22,85	26,30
Siivouspalvelun pinta-alakohtainen kokonaiskustannus, €/neliöt			29,00

Riskienhallinta

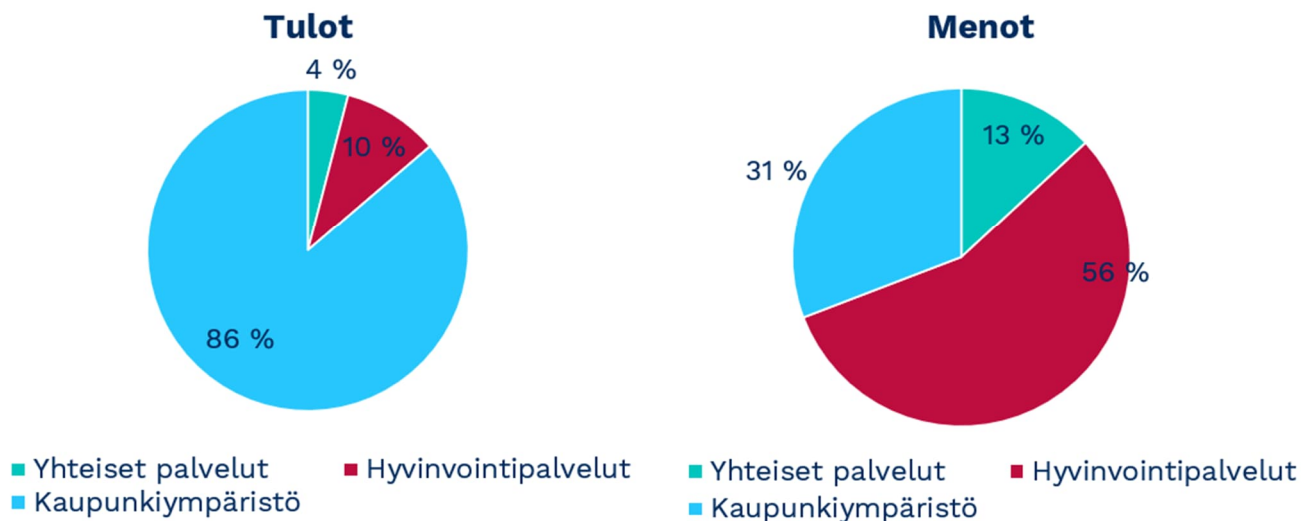
Riskiluokka	Tunnistettu riski	Riski-arvo	Hallintakeino	Vastuu
Toiminnallinen riski	Henkilöstöriskit (henkilöstön vaihtuma ja rekrytoinnin onnistumisen epävarmuus)	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 ■	Ennakoiva henkilöstösuunnittelu. Hiljaisen tiedon siirron varmistaminen. Positiivinen työnantajakuva	Palvelupäällikkö, Kiinteistö-päällikkö, Johtava rakennus-tarkastaja, Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja, Kaupunginarkkitehti, Maankäyttöinsinööri, Teknisen toimen johtaja, Rakennus-päällikkö
Taloudellinen riski	Hankintojen aikataulun venyminen	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 ■	Hankinta-asioiden koulutus ja ohjeistus. Investointisuunnitelma pitemmälle ajanjaksolle. Ennakoiva työsuunnittelu.	Kiinteistö-päällikkö, Palvelu-päällikkö, Kaupunginarkkitehti, Johtava rakennus-tarkastaja, Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja, Maankäyttöinsinööri, Teknisen toimen johtaja, Rakennus-päällikkö
Vahinkoriski	Äkillinen toimintahäiriö ruokapalveluissa (sähkön- tai vedenjakelun häiriö, muu toimitushäiriö tms.)	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 1 ■	Varastossa väh. 2 päivän valmiusruoka. Sovittu ilmoitusjärjestelyt vesihuollon tai sähkönjakelun suhteen. Ruokapalvelun omavalvonnassa ohjeet äkillisiin toimintahäiriöihin.	Palvelupäällikkö, Teknisen toimen johtaja, Rakennus-päällikkö, Kiinteistö-päällikkö
Vahinkoriski	Vesihuoltolaitoksen äkillinen kriisi	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 1 ■	Varautumissuunnitelmat ajan tasalla	Teknisen toimen johtaja, Rakennus-päällikkö, Kiinteistö-päällikkö
Vahinkoriski	Liikenneonnettomuus pohjavesialueella	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 ■	Varautumissuunnitelmat ajan tasalla	Teknisen toimen johtaja, Rakennus-päällikkö, Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja
Vahinkoriski	Teollisuudessa onnettomuustilanne	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 ■	Varautumissuunnitelmat ajan tasalla	Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja, Johtava rakennus-tarkastaja, Teknisen toimen johtaja, Rakennus-päällikkö, Maankäyttöinsinööri

Vuoden 2025 määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

Käyttötalousosa 2025	Määrärahat (-)	Tuloarviot (+)	Netto	Yli-/alijäämä
Yhteiset palvelut palvelualue	-9 483 100	989 100	-8 494 000	
Hyvinvoinnin palvelualue				
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	-12 181 900	1 159 600	-11 022 300	
Kasvatus- ja opetus	-27 795 800	1 180 700	-26 615 100	
Kaupunkiympäristön palvelualue				
Muu kaupunkiympäristö	-12 477 700	8 358 300	-4 119 400	
Tilakeskus	-5 561 800	8 214 900	2 653 100	455 600
Vesilaitos	-2 542 600	4 773 500	2 230 900	-993 600
Lupa- ja valvonta	-1 488 200	550 000	-938 200	

Tulot ja menot palvelualueittain

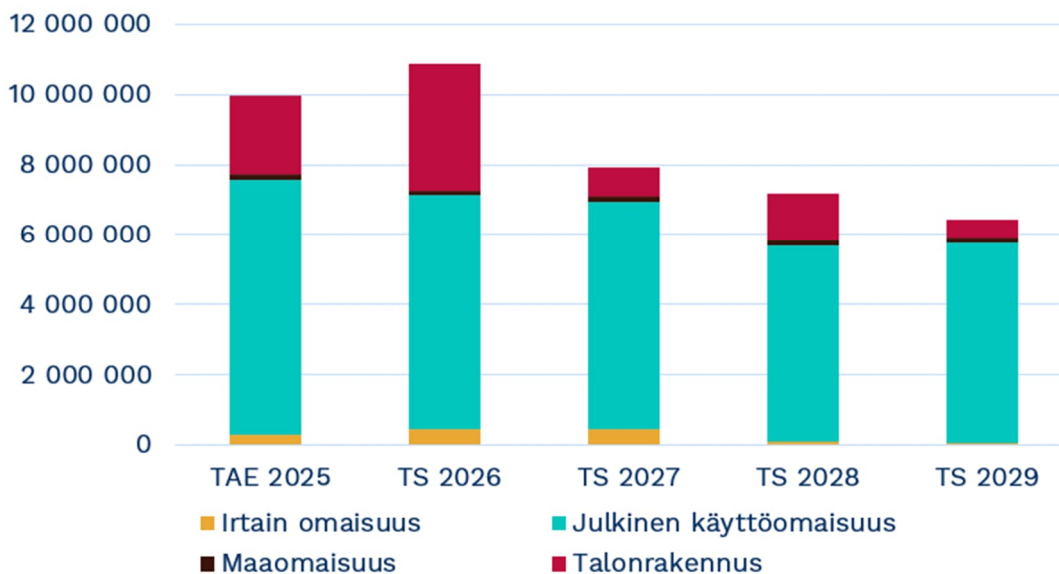

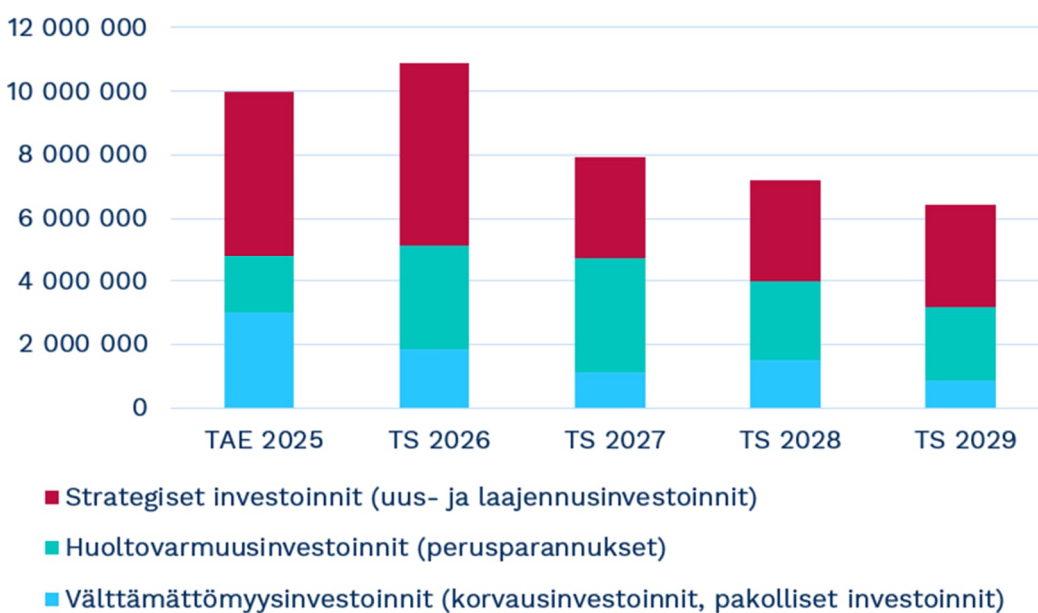
4. Investointiosa

Vuoden 2025 talousarvion investointien jakauma on esitetty alla olevassa kuvassa.

Investoinnit 2025-2029

Investointien jakautuminen tyypeittäin

Investoinnit sitovuustasoin

Irtain omaisuus

YHTEISET PALVELUT	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Menot	-195 000	-155 000	-105 000	-45 000	0
Netto	-195 000	-155 000	-105 000	-45 000	0

HYVINVOINTI	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Menot	0	-200 000	-300 000	0	0
Netto	0	-200 000	-300 000	0	0

KAUPUNKIYMPÄRISTÖ	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Menot	-95 000	-95 000	-50 000	-70 000	-50 000
Netto	-95 000	-95 000	-50 000	-70 000	-50 000

Irtain omaisuus Yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Menot	-290 000	-450 000	-455 000	-115 000	-50 000
Netto	-290 000	-450 000	-455 000	-115 000	-50 000

Julkinen käyttöomaisuus

KADUN RAKENNUS	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Menot	-5 670 000	-2 520 000	-2 335 000	-2 730 000	-2 430 000
Netto	-5 670 000	-2 520 000	-2 335 000	-2 730 000	-2 430 000

VESILAITOS	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Menot	-1 620 000	-4 150 000	-4 170 000	-2 830 000	-3 300 000
Netto	-1 620 000	-4 150 000	-4 170 000	-2 830 000	-3 300 000

Julkinen käyttöomaisuus yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Menot	-7 290 000	-6 670 000	-6 505 000	-5 560 000	-5 730 000
Netto	-7 290 000	-6 670 000	-6 505 000	-5 560 000	-5 730 000

Maaomaisuus

Maaomaisuus	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Menot	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Netto	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000

Talonrakennus

TILAKESKUS	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Menot	-2 240 000	-3 600 000	-800 000	-1 370 000	-500 000
Netto	-2 240 000	-3 600 000	-800 000	-1 370 000	-500 000

Investoinnit yhteensä

Investoinnit yhteensä	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Menot	-9 970 000	-10 870 000	-7 910 000	-7 195 000	-6 430 000
Netto	-9 970 000	-10 870 000	-7 910 000	-7 195 000	-6 430 000

Hankekohtaiset yli 1,5 milj. euron investoinnit

PRISMAN KIERTOLIITTYMÄ

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	-2 300 000				
NETTO	-2 300 000				

MARJATIE

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	- 550 000				
NETTO	- 550 000				

KAIVOKADUN SANEERAUS

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	- 550 000				
NETTO	- 550 000				

MUSTERIN RUNKOVESIJOHTO (SINILÄHDE)

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	- 100 000	-1 000 000	-1 000 000		
NETTO	- 100 000	-1 000 000	-1 000 000		

KAUPUNGINTALO PERUSKORJAUS

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	-250 000	-3 000 000	0	-	-
NETTO	-250 000	-3 000 000	0	-	-

5. Tuloslaskelmaosa

	TP 2023	TA+MUUT. 2024	TA 2025	Muutos %
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	10 327 235	10 934 200	10 812 100	-1,1
MAKSUTUOTOT	2 000 413	1 278 300	1 295 500	1,3
TUET JA AVUSTUKSET	2 562 114	2 344 400	1 352 200	-42,3
MUUT TOIMINTATUOTOT	12 156 177	10 059 500	10 844 300	7,8
TOIMINTATUOTOT	27 045 938	24 616 400	24 304 100	-1,3
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 220 906	1 586 000	922 000	-41,9
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-33 750 713	-33 315 400	-31 473 900	-5,5
PALKAT JA PALKKIOT	-27 086 943	-26 910 600	-25 322 700	-5,9
HENKILÖSIVUKULUT	-6 663 770	-6 404 800	-6 151 200	-4,0
ELÄKEKULUT	-5 615 971	-5 717 900	-5 303 200	-7,3
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 047 798	-686 900	-848 000	23,5
PALVELUJEN OSTOT	-16 576 482	-18 542 500	-23 549 200	27,0
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6 033 609	-5 189 100	-4 452 300	-14,2
AVUSTUKSET	-2 751 117	-2 872 000	-3 575 300	24,5
MUUT TOIMINTAKULUT	-10 848 020	-8 720 300	-8 480 400	-2,8
TOIMINTAKULUT	-69 959 940	-68 639 300	-71 531 100	4,2
TOIMINTAKATE	-41 693 096	-42 436 900	-46 305 000	9,1
VEROTULOT	40 860 840	41 800 000	44 400 000	6,2
5000 Kunnan tulovero	30 783 267	29 400 000	31 500 000	7,1
5100 Kiinteistövero	6 698 394	8 400 000	8 700 000	3,6
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	3 379 179	4 000 000	4 200 000	5,0
VALTIONOSUUEDET	11 921 143	9 211 000	9 929 000	7,8
5501 Kunnan peruspalv.valt.osuus	5 870 451	3 111 000	4 720 000	51,7
5502 Verotul.perust.valt.os.tasaus	5 598 053	5 646 000	5 796 000	2,7
5701 Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	-2 663 290	-2 700 000	-2 686 000	-0,5
5890 Verotulomenetysten korvaus	3 115 929	3 154 000	2 099 000	-33,4
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
KORKOTUOTOT	304 219	35 000	115 000	228,6
MUUT RAHOITUSTUOTOT	8 369 243	4 950 000	5 150 000	4,0
KORKOKULUT	-1 760 955	-2 355 200	-2 285 000	-3,0
MUUT RAHOITUSKULUT	-3 698 785	-2 151 300	-1 662 000	-22,7
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 213 722	478 500	1 318 000	175,4
VUOSIKATE	14 302 610	9 052 600	9 342 000	3,2
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 499 016	-9 271 600	-8 943 500	-3,5
TILIKAUDEN TULOS	3 803 594	-219 000	398 500	-282,0
POISTOERON MUUTOS	489 336	450 000	450 000	0,0
VARAUSTEN MUUTOS	-4 000 000	0	0	
RAHASTOJEN MUUTOS	-11 540	0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	281 390	231 000	848 500	267,3

Tuloslaskelma osoittaa, miten tulo-rahoitus kattaa kunnan palvelujen tuottamisesta aiheutuvat menot. Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toiminta- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla.

Toimintakate on toimintatulojen ja -menojen erotus. Se osoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, käyttötalouden valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla.

Vuosikate ilmoittaa, paljonko talousarviovuoden tulorahoituksesta jää investointien ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Talouden tasapainoa arvioidessa vuosikatteen riittävyyttä tulisi verrata poistoihin ja nettoinvestointeihin. Vuoden 2025 talousarvion vuosikate kattaa suunnitelman mukaisista poistoista 105 %. Nettoinvestoinneista vuosikate kattaa n. 93,7 %.

Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen. Vuoden 2025 talousarvion tulos on 398 500 euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulosta voidaan vielä käsitellä rahastojen/tai varausten muutoksilla eli niin sanotuilla tuloksen käsittelyerillä. Kailaan kouluun investointivarausten purusta syntynyttä poistoeroa tullaan kirjaamaan vuosittain n. 450 te mikä parantaa tilikauden yli-/alijäämää.

Tuloslaskelman viimeinen rivi osoittaa tilikauden yli-/alijäämän, joka vuonna 2025 on **848 500 euroa ylijäämäinen**.

Verotulot

VERORAHOITUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos		TS 2026	TS 2027
				v. 2024	%		
Valtionosuudet	11 921 143	9 211 000	9 929 000	718 000	7,8 %	8 000 000	7 700 000
Verotulot yhteensä	40 860 840	41 800 000	44 400 000	2 600 000	6,2 %	44 900 000	45 600 000
Kunnallisvero	30 783 267	29 400 000	31 500 000	2 100 000	7,1 %	32 000 000	32 700 000
Yhteisövero	3 379 179	4 000 000	4 200 000	200 000	5,0 %	4 200 000	4 200 000
Kiinteistövero	6 698 394	8 400 000	8 700 000	300 000	3,6 %	8 700 000	8 700 000
Yhteensä	52 781 983	51 011 000	54 329 000	3 318 000	6,5 %	52 900 000	53 300 000

Talousarvion verotulokohta koostuu kunnan tuloverosta eli kunnallisverosta, yhteisöverosta sekä kiinteistöverosta.

Kaupungin talousarvio 2025 perustuu valtuuston 7.10.2024 hyväksymiin veroasteisiin. Veroasteet säilyivät vuoden 2024 tasolla. Vuonna 2024 kunnallisveroprosentti nousi 7,86 %:sta 8,2 %:iin ja kiinteistöveroa korotettiin kautta linjan.

Kunnallisvero

Kunnallisvero on arvioitu 31,5 milj. euroksi eli kasvua vuoteen 2024 verrattuna n. 1,1 milj. euroa. Kasvua selittää kunnallisveron efektiivisyyden parantuminen.

Kunnallisveroarvio perustuu Kuntaliiton veroennustekehikkoon, päätettyihin veroasteisiin ja kaupungin oman tilanteen arviointiin, jossa on huomioitu hallituksen talousarvioesityksessä tekemät päätökset sekä tilastokeskuksen uusimmat väestöennusteet.

Kiinteistövero

Kiinteistöverolaskelmat vuodelle 2025 perustuvat vuonna 2024 korotettuihin kiinteistöveroasteisiin. Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän n. 8,7 milj. euroa.

Kiinteistöveroprosentit ovat:

Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,30
Vakituinen asuinrakennus	0,60
Muut asuinrakennukset	1,30
Voimalaitos	3,00
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00
Yleishyödyllinen yhteisö	0,60

Yhteisövero

Yhteisöveron on arvioitu olevan 4,2 milj. euroa. Arvio perustuu Kuntaliiton veroennustekehikkoon.

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Rakenteellisesti valtionosuusjärjestelmä koostuu kahdesta osasta:

1. varsinaisesta valtionosuudesta, jolla myös tasataan kuntien kustannus- ja tarve-eroja ja
2. kuntien välisestä tulopohjan tasauksesta.

Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella. Järjestelmässä merkittävämpi rooli on kustannuserojen tasauksella, jonka kautta valtion raha ohjataan järjestelmään. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus puolestaan on kuntien välinen. Järjestelmää täydentää tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville kunnille myönnettävä harkinnanvarainen valtionosuuden korotus.

Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuolerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Vuonna 2025 kaupungin valtionosuuksien arvioidaan olevan 9,9 milj. euroa, jossa on kasvua edellisvuoteen verrattuna 0,7 milj. euroa. Arvio perustuu Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön alustaviin laskelmiin. Valtionosuuteen vaikuttaa edelleen kunnalta hyvinvointialueelle siirtyvien palvelujen kustannukset perustuen vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöksiin sekä valtiovarainministeriön tekemiin erillisiin oikaisuihin ml. hyvinvointikuntayhtymän palkkaharmonisaation kustannukset. Vuonna 2025 valtionosuudet kasvavat TE24-uudistuksen myötä. Uudistus vastaavasti myös lisää kaupungin kustannuksia. TE24-uudistus on kaupungin kokonaistalouden näkökulmasta taloutta heikentävä muutos kuten oli myös alueuudistus.

Rahoitustulot ja -menot

Rahoitustulot ja -menot sisältävät mm. pitkäaikaisten lainojen korot, verotilitysten korot, antolainojen korot, viivästyskorot, osinkotulot sekä sijoitustuotot. Korkokulut nousivat 2022–2024 pääosin korkotason yleisen kehityksen vuoksi, mutta myös lainakannan kasvettua. Lainojen uudelleenrahoituksen myötä kaupungin lainojen keskiporkko on noussut liki kaksi prosenttiyksikköä. Lainojen korkoja arvioidaan maksettavan v. 2025 yhteensä 2,3 milj. euroa. Rahoituserien netto on yhteensä 1,3 milj. euroa, josta energiasijoitusten nettotuotoksi on arvioitu 3,0 milj. euroa. Muita osinkotuottoja on arvioitu saatavan 0,5 milj. euroa. Sisäinen korvaus vesilaitoksen peruspääomasta on yhteensä 0,6 milj. euroa.

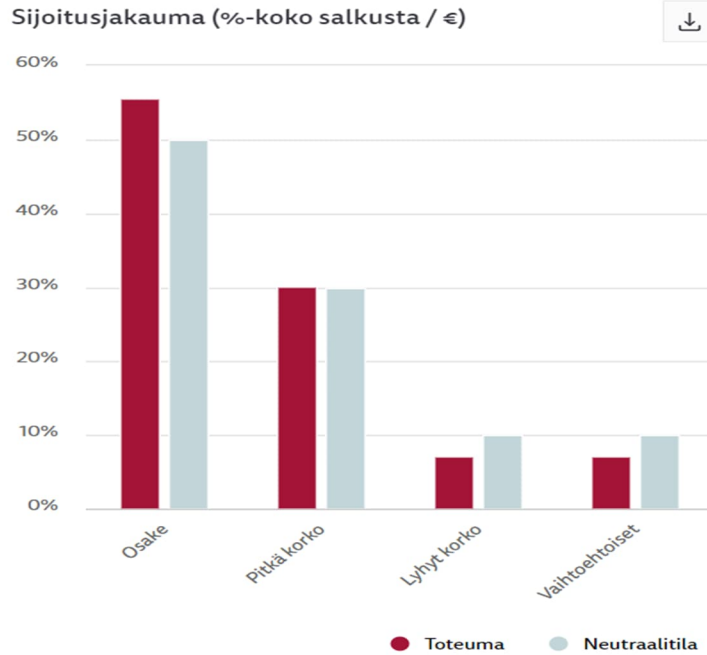
Energiasijoitukset

Heinolan kaupunki myi sähköyhtiönsä Heinolan Energia Oy vuonna 1999. Kauppahinta 51,634 M€ (307 Mmk) on sijoitettu syyskuussa 1999 kaupunginvaltuuston hyväksymiä periaatteita noudattaen pitkällä tähtäyksellä. Tämän vakuudeksi perustettiin pääomaan kuuluva rahasto (Heinolan energiarahasto), johon siirrettiin vuoden 1999 ylijäämäisestä tuloksesta siirtokelpoiset varat. Rahaston sijoitustoiminnan tavoitteena on turvata pääoman reaaliarvon säilyminen sekä tuottaa kaupungille pääomatuloja.

Sijoitustoiminnan periaatteet on hyväksytty valtuustossa 15.5.2023. Sijoitusten tuottotavoitteeksi on asetettu viisi prosenttia ja sijoittamisen aikahorisontti on hyvin pitkä. Energiarahaston sijoitusomaisuus on kahden salkunhoitajan hoidettavana.

Kaupunginhallitus määrittää tarkemmin sijoitustoiminnan allokaatiot erillisessä sijoitussuunnitelmassa. Sijoitusten perusjakauma on: korkosijoitukset 40 %, osakesijoitukset 50 % ja vaihtoehtoiset sijoitukset 10 %

Tuottokehitys

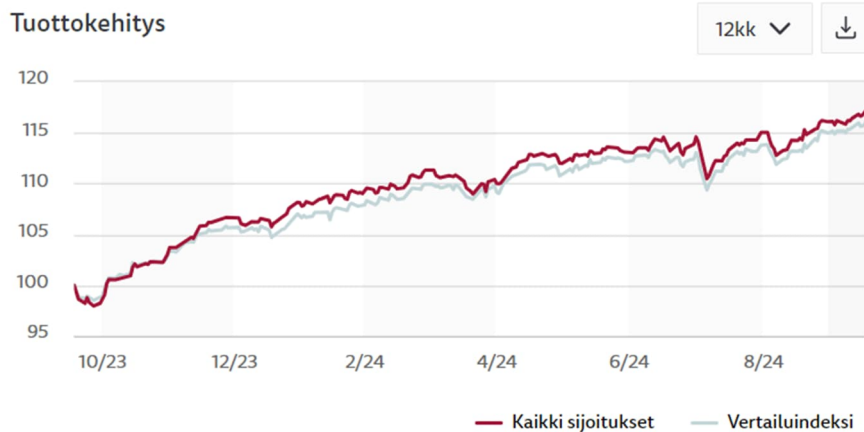
Kaupungin salkku tuotti syyskuussa 0,9 %, kun vertailuindeksin tuotto oli 1,0 %. Euroissa mitattuna tuotto vastasi noin 1,1 miljoonaa euroa, asettaen salkun markkina-arvon 118,7 miljoonaa euroon kuukauden päätteeksi.

Osakkeet olivat nousussa tarjoten tuottoja 0,9 % edestä. Kuukauden selvästi parhaiten tuottava osakeluokka oli kehittyvien markkinoiden osakkeet (4,7 %), joiden parissa nähtiin vahvaa nousua Kiinan lisättyä kierroksia taloudelliseen elvytykseen.

Syyskuussa korkosijoitukset tuottivat hyvin (1,0 %), johtuen alkukuun vahvistuvista odotuksista aiempaa suuremmasta ensimmäisestä koronleikkauksesta Yhdysvalloissa.

Salkun vaihtoehtoiset sijoitukset tuottivat 0,4 % muiden vaihtoehtoisten vetäminä (0,7 %), siinä missä syyskuu oli kiinteistölle neutraali (0,0 %).

Sijoitustuottoja on kotiutettu vuosina 2001–2008 yhteensä 21,9 M€. Pääoman kotiutuksia voidaan tulevaisuudessa käyttää investointeihin, lainojen lyhennyksiin tai elinkeinojen kehittämiseen valtuuston erikseen päättämällä tavalla. Vuodesta 2026 alkaen on taloussuunnitelmassa varauduttu pääoman kotiuttamiseen 2,0 milj. euroa vuodessa

Poistot

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteis-ten menojen poistojen sekä arvonalentumis-ten on arvioitu olevan yhteensä n. 8,9 milj. eu-roa. Poistot on arvioitu valtuuston hyväksy-mien poistoperusteiden mukaisesti. Uusi pois-tosuunnitelma hyväksyttiin keväällä 2023 mikä on vaikuttanut investointien poistoihin 1.1.2024 alkaen.

Tuloslaskelma suunnitelmavuosiin

Vuoden 2025 talousarvioesitys on ylijäämäinen. Suunnitelmavuosien 2026-2027 kääntyessä alijäämäisiksi.

Vuosikate kattaa vuonna 2025 poistoista 105%:ia ja on n. 503 euroa asukasta kohden.

TALOUSARVION TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYYNTITUOTOT	10 327 235	10 934 200	10 812 100	10 992 700	11 469 900
MAKSUTUOTOT	2 000 413	1 278 300	1 295 500	1 315 000	1 308 500
TUET JA AVUSTUKSET	2 562 114	2 344 400	1 352 200	1 135 900	1 122 200
MUUT TOIMINTATUOTOT	12 156 177	10 059 500	10 844 300	10 840 000	10 849 700
TOIMINTATUOTOT	27 045 938	24 616 400	24 304 100	24 283 600	24 750 300
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 220 906	1 586 000	922 000	862 000	862 000
HENKILÖSTÖKULUT	-33 750 713	-33 315 400	-31 473 900	-31 956 400	-33 018 000
PALKAT JA PALKKIOT	-27 086 943	-26 910 600	-25 322 700	-25 724 600	-26 604 200
HENKILÖSIVUKULUT	-6 663 770	-6 404 800	-6 151 200	-6 231 800	-6 413 800
ELÄKEKULUT	-5 615 971	-5 717 900	-5 303 200	-5 370 800	-5 523 200
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 047 798	-686 900	-848 000	-861 000	-890 600
PALVELUJEN OSTOT	-16 576 482	-18 542 500	-23 549 200	-23 398 400	-23 443 300
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6 033 609	-5 189 100	-4 452 300	-4 461 800	-4 459 800
AVUSTUKSET	-2 751 117	-2 872 000	-3 575 300	-3 547 800	-3 527 800
MUUT TOIMINTAKULUT	-10 848 020	-8 720 300	-8 480 400	-8 546 400	-8 781 600
TOIMINTAKULUT	-69 959 940	-68 639 300	-71 531 100	-71 910 800	-73 230 500
TOIMINTAKATE	-41 693 096	-42 436 900	-46 305 000	-46 765 200	-47 618 200
VEROTULOT	40 860 840	41 800 000	44 400 000	44 900 000	45 600 000
VALTIONOSUJEDET	11 921 143	9 211 000	9 929 000	8 000 000	7 700 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	3 213 722	478 500	1 318 000	984 000	580 500
VUOSIKATE	14 302 610	9 052 600	9 342 000	7 118 800	6 262 300
SUUNNITELMAN MUKAISET POIS-TOT	-9 233 134	-9 271 600	-8 943 500	-8 560 600	-8 289 600
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 499 016	-9 271 600	-8 943 500	-8 560 600	-8 289 600
TILIKAUDEN TULOS	3 803 594	-219 000	398 500	-1 441 800	-2 027 300
POISTOERON MUUTOS	489 336	450 000	450 000	450 000	450 000
VARAUSTEN MUUTOS	-4 000 000	0	0	0	0
RAHASTOJEN MUUTOS	-11 540	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	281 390	231 000	848 500	-991 800	-1 577 300

Taseyksiköiden vaikutus kaupungin tulokseen

	Heinolan kaupunki	Tilakeskus	Vesilaitos	Yhteensä	Sisäiset erät	Yhteensä
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	6 270	19	4 524	10 812	0	10 812
MAKSUTUOTOT	1 296	0	0	1 296	0	1 296
TUET JA AVUSTUKSET	1 352	0	0	1 352	0	1 352
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 398	8 196	250	10 844	-7 033	3 812
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	11 316	8 215	4 774	24 304	-7 033	17 271
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	922	0	0	922	0	922
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-31 474	0	0	-31 474	0	-31 474
PALKAT JA PALKKIOT	-25 323	0	0	-25 323	0	-25 323
HENKILÖSIVUKULUT	-6 151	0	0	-6 151	0	-6 151
ELÄKEKULUT	-5 303	0	0	-5 303	0	-5 303
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-848	0	0	-848	0	-848
PALVELUJEN OSTOT	-17 284	-3 878	-2 387	-23 549	0	-23 549
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 768	-1 684	0	-4 452	0	-4 452
AVUSTUKSET	-3 575	0	0	-3 575	0	-3 575
MUUT TOIMINTAKULUT	-8 325	0	-156	-8 480	7 033	-1 448
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-63 427	-5 562	-2 543	-71 531	7 033	-64 498
TOIMINTAKATE	-51 189	2 653	2 231	-46 305	0	-46 305
VEROTULOT	44 400	0	0	44 400	0	44 400
VALTIONOSUUEDET	9 929	0	0	9 929	0	9 929
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	115	0	0	115	0	115
MUUT RAHOITUSTUOTOT	5 150	0	0	5 150	-650	4 500
KORKOKULUT	-1 743	0	-542	-2 285	0	-2 285
MUUT RAHOITUSKULUT	-1 012	0	-650	-1 662	650	-1 012
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	2 510	0	-1 192	1 318	0	1 318
VUOSIKATE	5 650	2 653	1 039	9 342	0	9 342
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 264	-2 648	-2 033	-8 944	0	-8 944
TILIKAUDEN TULOS	1 386	6	-994	398	0	398
POISTOERON MUUTOS	0	450	0	450	0	450
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 386	456	-994	848	0	848

6. Rahoitusosa

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Talousarvion rahoitusosaan siirretään tuloslaskelmasta vuosikate ja investointiosasta

investointien määrä ja niiden rahoitusosuudet. Kaupungin rahoituslaskelmaan sisältyy taseyksiköiden (tilakeskus ja vesihuoltolaitos) rahoitustarpeet.

Valtuustoon nähden sitovat tasot:

- Antolainat
- Lainan otto ja lyhennykset

	TA+MUUT. 2024	TA 2025	Ero%	TS 2026	TS 2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA	8 562 600	8 967 000	4,7	6 793 800	6 107 300
VUOSIKATE	9 052 600	9 342 000	3,2	7 118 800	6 262 300
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-490 000	-375 000	-23,5	-325 000	-155 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-10 155 000	-9 595 000	-5,5	-10 545 000	-7 755 000
INVESTOINTIMENOT	-10 645 000	-9 970 000	-6,3	-10 870 000	-7 910 000
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	490 000	375 000	-23,5	325 000	155 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 592 400	-628 000	-60,6	-3 751 200	-1 647 700
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	-355 000	-200 000	-43,7	-200 000	-200 000
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-400 000	-350 000	-12,5	-350 000	-350 000
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	45 000	150 000	233,3	150 000	150 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET	2 593 000	933 500	-64,0	1 973 500	1 873 500
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	17 000 000	18 100 000	6,5	19 600 000	18 200 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-13 407 000	-17 166 500	28,0	-17 626 500	-18 326 500
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-1 000 000	0	-100,0	0	0
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	0	0		2 000 000	2 000 000
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	2 238 000	733 500	-67,2	3 773 500	1 673 500
RAHAVAROJEN MUUTOS	645 600	105 500	-83,7	22 300	25 800

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten vähennykset sisältää myönnettyjen antolainojen lyhennykset.

Antolainojen lisäyksissä on talousarviossa varattu 0,35 milj. euroa väliaikaisrahoitusten myöntämiseen.

Lainakannan muutokset

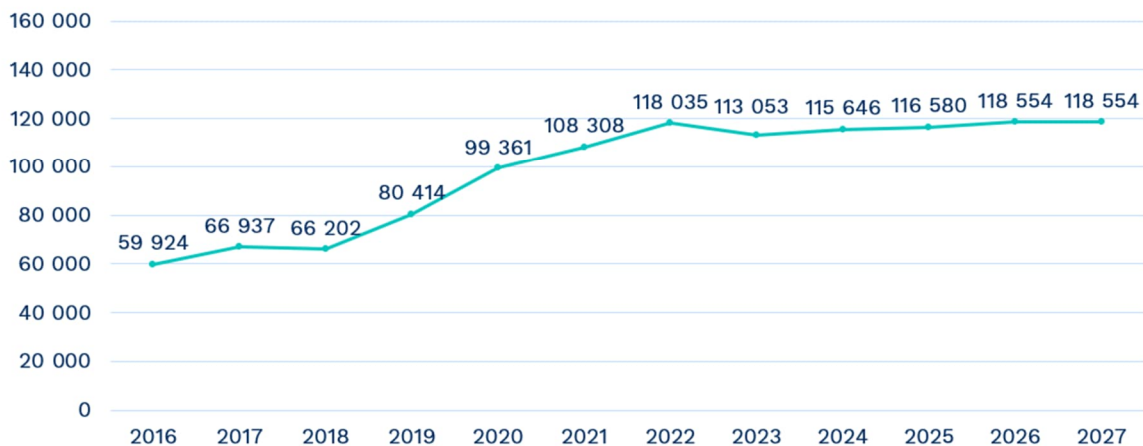
Vuonna 2025 tulo-rahoituksella pystytään kattamaan investoinneista n. 94 %. Tämä tarkoittaa sitä, että suurin osa investoinneista pystytään kattamaan tulo-rahoituksella. Vierasta pääomaa tarvitaan vuosittain kuitenkin nykyisten lainojen lyhennyksiin.

Vuonna 2025 lainoja lyhennetään 17,2 milj. euroa ja pitkäaikaista lainaa nostetaan 18,1 milj. euroa. Asukaskohtaisen lainamäärän vuoden 2025 lopussa arvioidaan olevan n. 6 624 euroa.

Lainakannan arvioidaan olevan n. 118,6 milj. euroa vuoden 2027 lopussa, joka on noin 6 893 euroa asukasta kohden. Lainakanta kasvaa investointien myötä hieman, mutta kasvun arvioidaan taittuvan vuonna 2026.

Vuodesta 2026 alkaen on rahoituslaskelman muut maksuvalmiuden muutokset erään budjetoitu sijoitussalkun pääoman kotiuttamista 2,0 milj. euroa vuodessa.

Lainakanta

7. Kaupunkikonserni, konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet

Heinolan vuokra-asunnot Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävä: Heinolan vuokra-asunnot Oy:n tehtävänä on tarjota kohtuuhintaisia asuntoja kaupungin asukkaille sekä toteuttaa kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita.

Tavoite/Kohde	Vuositavoite ja toimenpide 2025	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari
Toimivan taloudenseuranan varmistaminen	Taloushallintopalvelun ulkoistaminen	Taloushallintopalvelut hankittu onnistuneesti ostopalveluna, uudet taloushallintojärjestelmät käytössä. Kiinteistökohtainen tulojen ja kustannusten seuranta ja raportointi helpompaa kuin vuonna 2024.
Kiinteistöjen kunnon ja tulevaisuuden korjaustarpeiden tiedostaminen	Yhtiöllä on ajantasaiset PTS-ohjelmat ja kiinteistöstrategia	Yhtiön kiinteistöt on salkutettu tulevaisuuden käyttötarpeen mukaan PTS-ohjelmat on päivitetty vähintään vuosille 2025-2030 Seuraavat perusparannuskohteet tai realisoitavat kohteet ovat tiedossa
Kiinteistöjen laadukas ylläpito	Selvitetään, mitä tehdään Heinolan Tilapalveluiden omana työnä ja mitkä ylläpitotyöt yhtiö hankkii ostopalveluna	Ensimmäisten kiinteistöjen kiinteistöhoitopalvelut kilpailutettu
Öljylämmityksen vähentäminen	Öljylämmitteisten rivitalojen lämmitysmuoto muutetaan maa- ja ilma-vesilämpöpumppeihin.	Kaikkien öljylämmitteisten rivitalojen lämmitystapamuutokset tehty
Tehokkaan ja laadukkaan isännöinti- ja vuokrauspalvelun varmistaminen	Henkilöstön onnistunut siirto liikkeenluovutuksella Heinolan Tilapalvelut Oy:lle ja asiakaspalvelun laadun varmistaminen myös muutoksen aikana	Asiakastyytyväisyys vähintään 78/100 (tai 3,9/5) Asuntojen taloudellinen käyttöaste vähintään 93 %

Heinolan Tilapalvelut Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävä: Heinolan Tilapalvelut Oy:n tehtävänä on tuottaa kaupunkikonsernin kiinteistö- ja huoltopalvelut.

Tavoite/Kohde	Vuositavoite ja toimenpide 2025	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari
Kunnossapito ja korjausvelka	Kiinteistöjen korjausvelan pitäminen kohtuullisella tasolla	Kiinteistökohtaiset huolto ja PTS –ohjelmat on laadittu Kiinteistöjen korjausvelan määrä ei kasva
Tilatehokkuus	Vajaakäyttöisistä tiloista luopuminen/tilakäytön tehostaminen	Vajaakäyttöisten tilojen toimintasuunnitelma/kiinteistöjen salkutus ajan tasalle
Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyyden säännöllinen seuranta	Asiakaspalautteisiin vastaaminen sovituksessa ajassa (vastausaika) <24 h Asiakaspalautekyselyn toteuttaminen Toiminnan kolmikantaneuvottelut (arviointi) 10/2025 mennessä
Tehokas ja taloudellinen vuokraushallinta	Kiinteistöjen vuokraushallinnan hallinnointi ja sen kehittäminen kestäväälle tasolle	Kiinteistökohtaisten tulojen ja kustannusten seuranta ja raportointi säännöllistä Skenaarioksen käyttö osana kiinteistötietojen hallintaa Sisäisten vuokrasopimusten laadinta ja ulkoisten vuokrasopimusten päivittäminen ajan tasalle Vuokrasaamisten luottotappiot vähenevät

KOY Heinolan Tietokeskus

Toiminta-ajatus ja tehtävä: Yhtiön tarkoituksena on hallinnoita Tietokeskuksen kiinteistön tiloja.

Tavoite/Kohde	Vuositavoite ja toimenpide 2025	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari
Yhtiön taloudellinen tilanne paranee.	Yhtiö pystyy kattamaan tuotoillaan kulut.	Yhtiön tulos nolla tai ylijäämäinen. Hoitokate kattaa vähintään rahoituskulut.
Yhtiön talouden tasapainottaminen	Pitkän tähtäimen taloussuunnitelman laadinta	Yhtiölle laadittu vuoden 2025 aikana viiden vuoden talouden suunnitelma

8. Vesilaitoksen ja tilakeskuksen erillislaskelmat

Vesilaitos

Tuloslaskelma, sitova tilikauden yli-/alijäämä

	TP 2023	TA+MUUT. 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
LIIVEVAIHTO	4 012 817	4 660 200	4 773 500	5 205 800	5 681 500
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	77 919	555 000	0	0	0
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	1 964	0	0	0	0
MATERIAALIT JA PALVELUT	-1 668 703	-1 732 600	-2 387 000	-2 383 000	-2 386 000
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-879 872	-837 100	0	0	0
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-879 872	-837 100	0	0	0
PALVELUJEN OSTOT	-788 831	-895 500	-2 387 000	-2 383 000	-2 386 000
HENKILÖSTÖKULUT	-779 657	-797 200	0	0	0
PALKAT JA PALKKIOT	-550 537	-560 400	0	0	0
HENKILÖSIVUKULUT	-229 121	-236 800	0	0	0
ELÄKEKULUT	-207 971	-222 400	0	0	0
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-21 150	-14 400	0	0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 981 625	-2 256 800	-2 032 500	-2 021 400	-2 021 600
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTO	-1 981 625	-2 256 800	-2 032 500	-2 021 400	-2 021 600
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-277 850	-101 700	-155 600	-57 000	-58 500
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ) YHT.	-615 134	326 900	198 400	744 400	1 215 400
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-598 059	-1 176 600	-1 192 000	-1 260 100	-1 356 400
MUUT RAHOITUSTUOTOT	10 697	0	0	0	0
MUILLE MAKSETUT KORKOKULUT	0	-526 600	-542 000	-610 100	-706 400
KORVAUS PERUSPÄÄOMASTA	-608 756	-650 000	-650 000	-650 000	-650 000
YLIJÄÄMÄ(ALIJÄ)ENN.SATUNN.ERIÄ YHT.	-1 213 194	-849 700	-993 600	-515 700	-141 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 213 194	-849 700	-993 600	-515 700	-141 000

Rahoituslaskelma

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 038 900	1 505 700	1 880 600
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	198 400	744 400	1 215 400
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	2 032 500	2 021 400	2 021 600
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-1 192 000	-1 260 100	-1 356 400
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 620 000	-4 150 000	-4 170 000
INVESTOINTIMENOT	-1 620 000	-4 150 000	-4 170 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-581 100	-2 644 300	-2 289 400
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
LAINAKANNAN MUUTOKSET	640 500	2 680 500	2 380 500
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS MUILTA	2 700 000	5 300 000	5 600 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS MUILTA	-2 059 500	-2 619 500	-3 219 500
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-59 400	-36 200	-91 100
SAAMISTEN MUUTOS KUNNALTA/KY:LTÄ	-59 400	-36 200	-91 100
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	581 100	2 644 300	2 289 400
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	0

Vesilaitos Investoinnit	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	-1 620 000	-4 150 000	-4 170 000	-2 830 000	-3 300 000
NETTO	-1 620 000	-4 150 000	-4 170 000	-2 830 000	-3 300 000

Tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2023	Ennuste 2024	Tavoite 2025
Vuotovesi	39 %	40 %	alle 45 %

Riskienhallinta

Riskiluokka	Tunnistettu riski	Riskiarvo	Hallintakeino	Vastuu
Toiminnallinen riski	Operoinnin onnistuminen ja sopimusten pitävyys	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 1 ■	Seuranta, vuorovaikutus ja omistajaohjaus	
Taloudellinen riski	Hankintojen aikataulun venyminen	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 ■	Ennakoiva työsuunnittelu	
Vahinkoriski	Äkillinen toimintahäiriö (esim. sähkökatko)	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 ■	Varavoiman saatavuus	

Tilakeskus

Tuloslaskelma, sitova tilikauden yli-/alijäämä

	TP 2023	TA+MUUT. 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
LIIKEVAIHTO	8 627 438	8 169 300	8 214 900	8 321 800	8 501 500
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	68 245	70 000	0	0	0
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	52 255	0	0	0	0
MATERIAALIT JA PALVELUT	-3 820 219	-4 809 800	-5 561 800	-5 781 700	-5 842 300
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 061 816	-1 799 600	-1 684 000	-1 797 000	-1 802 000
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-2 061 816	-1 799 600	-1 684 000	-1 797 000	-1 802 000
PALVELUJEN OSTOT	-1 758 402	-3 010 200	-3 877 800	-3 984 700	-4 040 300
HENKILÖSTÖKULUT	-1 193 474	-1 240 200	0	0	0
PALKAT JA PALKKIOT	-988 757	-1 040 400	0	0	0
HENKILÖSIVUKULUT	-204 717	-199 800	0	0	0
ELÄKEKULUT	-166 754	-173 200	0	0	0
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-37 963	-26 600	0	0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 973 677	-2 828 300	-2 647 500	-2 684 200	-2 746 100
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTO	-2 800 525	-2 828 300	-2 647 500	-2 684 200	-2 746 100
ARVONALENTUMISET	-1 173 152	0	0	0	0
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-974 482	-578 000	0	0	0
LIIKKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ) YHT.	-1 213 913	-1 217 000	5 600	-144 100	-86 900
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-99	0	0	0	0
MUUT RAHOITUSTUOTOT	19	0	0	0	0
MUUT RAHOITUSKULUT	-118	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ(ALIJÄ)ENN.SATUNN.ERIA YHT.	-1 214 012	-1 217 000	5 600	-144 100	-86 900
POISTOERON LISÄYS (-)TAI VÄH(+)	0	450 000	450 000	450 000	450 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 214 012	-767 000	455 600	305 900	363 100

Rahoituslaskelma

	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA	2 653 100	2 540 100	2 659 200
LIIKKEYLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	5 600	-144 100	-86 900
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	2 647 500	2 684 200	2 746 100
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0	0	0
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 240 000	-3 600 000	-800 000
INVESTOINTIMENOT	-2 240 000	-3 600 000	-800 000
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUS- TULOT	0	0	0
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	413 100	-1 059 900	1 859 200
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-413 100	1 059 900	-1 859 200
SAAMISTEN MUUTOS KUNNALLTA/KY:LTÄ	-413 100	1 059 900	-1 859 200
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-413 100	1 059 900	-1 859 200

RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	0
--------------------	---	---	---

Tilakeskus Investoinnit	TAE 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
TULOT					
MENOT	-2 240 000	-3 600 000	- 800 000	-1 370 000	- 500 000
NETTO	-2 240 000	-3 600 000	- 800 000	-1 370 000	- 500 000

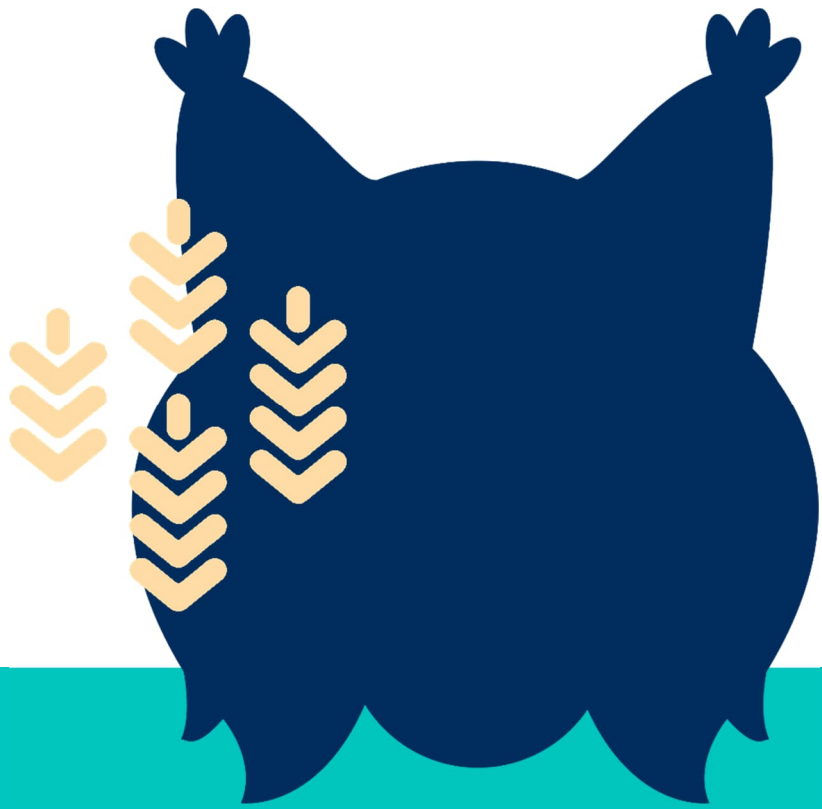
Tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2023	Ennuste 2024	Tavoite 2025
Kestävä talous		Kiinteistöjä myyty 3-5 kpl	Kiinteistöjä myydään 3-5 kpl

Riskienhallinta

Riskiluokka	Tunnistettu riski	Riskiarvo	Hallintakeino	Vastuu
Toiminnallinen riski	Henkilöstöriskit (henkilöstön vaihtuma ja rekrytoinnin onnistumisen epävarmuus)	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 ■	Ennakoiva henkilöstösuunnittelu. Hiljaisen tiedon siirron varmistaminen. Positiivinen työnantajakuva	Kiinteistöpäällikkö
Taloudellinen riski	Hankintojen aikataulun venyminen	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 ■	Hankinta-asioiden koulutus ja ohjeistus. Investointisuunnitelma pitemmälle ajanjaksolle. Ennakoiva työsuunnittelu.	Kiinteistöpäällikkö
Vahinkoriski	Äkillinen toimintahäiriö kiinteistöissä/ruokapalveluissa (sähkön- tai vedenjakelun häiriö, muu toimitushäiriö tms.)	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 1 ■	Varastossa väh. 2 päivän valmiusruoka. Sovittu ilmoitusjärjestelyt vesihuollon tai sähkönjakelun suhteen. Ruokapalvelun omavalvonnassa ohjeet äkillisiin toimintahäiriöihin.	Kiinteistöpäällikkö, Palvelupäällikkö

Heinola